פרייז 10 גראשען

הײנט 8 זײטען

NAJER FOLKSBLAT

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נײער פאלקסבלאט

№ 198	Łódź, Poniedziałek, 25 sierpnia 1930 r.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג, א׳ אלול תר״צ	№ 198

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הײנט שאפט מארש. פילסודסקי די רעגירונג

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). די ידיעה וועגן דער רעזיגנאציע פון פרעמיער סלאווען און דאס איבערנעמען דעם אמט פון פרעמיער דורך מארשאל פילסודסקי, האט געמאכט א געוואלדיגען איינדרוק אין ווארשא. אין די פאליטישע קרייזען האט די ידיעה געפלאצט ווי א באמבע, ווייל זי איז געקומען פלוצלונג און גאנץ אומגעווארטעט אפילו פאר די פערזאנען וואס שטעהען נאהענט צו דער סאנאציע. אפילו מיניסטארען האבען וועגען דעם נישט געוואוסט.

מען דערצעהלט אז דער געוועזענער פרעמיער שווימאלסקי, וועלכער איז דער פאקטישער פיהרער פון דער סאנאציע האט זיך וועגען סלאוועק׳ס רי־טירע דערוואוסט ערשט פון א עקסטרא אויסגאבע פון א צייטונג.

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). מארגען מאנטאג וועט מארשאל פיל־סודסקי געבען אן אנטווארט איבער ער נעהמט אן דעם אמט פון פרעמיער.

ווי מען גיט איבער פון אלע זייטען, וועט דער ענטפער זיין א פאזיטיווער, ד.ה. ער וועט מסכים זיין אנצונעהמען דעם אמט דערביי וועט אבער מאר־שאל פילסודסקי ארויסשטעלען די זעלבע בעדינגונגען וועלכע ער האט ארויסגעשטעלט מיט עטליכע חדשים צוריק, בעת סלאווען איז געווארען פרעמיער.

מארשאל פילסודסקי האט דאן געפאדערט אז דער סיים זאל זיך אינגאנצען נישט מישען אין די מלוכה־ענינים.

מען שמועסט אז די בעדינגונגען וועלען איצט זיין נאך שארפערע, און, אז מען וועט זיי איצט נאכגעבען.

נאצ׳יע. די רעדנער, וואס זענען ארויסגעטרעטען האבען ערקלערט, אז איצט איז מען שוין זיכער מיט די גרעניצען.

קיין גדינ׳ע איז הײנט אנגעקומען א דעלעגאציע פון „פראק״ (פעדעראציע פון די פערטיידיגער פון פאטער־לאנד). א מיטגליד פון דער פעדעראציע, דער פראנצויזי־שער ראסינא האט געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט צווישען אנדערע געזאגט, אז אויב דייטשלאנד וועט איינפאלען ארויסצופיהרען דעם משוגענעם פלאן פון ענדערען די גרעניצען און ארויסשטעלען די האנד צו דער ערד צו וועלכער זיי האבען נישט קיין רעכט, וועלען די מיטען אליין אבער די טויטע קעמפער נישט נאר פון א פאליאק נאר אויך פון פראנצויזען.

בעראטונגען פון די פיהרער פון צענטראלשוו

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). הײנט א גאנצען טאג זענען אין סיים פארגעקומען בעראטונגען פון די פיהרער פון צענ־טראלעו וועגען דער געשאפענער לאגע. עס איז אויך טעלעגראפיש ארויסגערופען געווארען דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי כדי זיך צו בעטייליגען אין די בעראטונגען.

ווייטערע סאבאטאזש־אקטען אין מזרח־גאליציען

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). פון מזרח־גאליציען קומען ווייטער מעלדונגען וועגען סאבאטאזש־אקטען. עס זענען ארעסטירט געווארען 4 אוקראינער וואס ווער־רען בעשולדיגט אין אינטערצירונגען.

נעכטען איז אונטער א משאות־צוג אונטערגע־לעגט געווארען א פעטארדע, וועלכע האט איפגע־ריסען.

אין א דארף הינטער לעמבערג זענען אנטערא־צונדען געווארען 4 שפייכלער און. עס זענען פאר־ברענט געווארען פינף וואגאן תבואה פון א פויליש פריץ.

אין די אלע סאבאטאזש־אקטען ווערען פער־דעכטיגט די אוקראינער.

ארעסטען צווישען די מיטגלידער פון „סעלראב״

לעמבערג, 24 (טעלעפאניש) אין לעמבערג זע־נען הײנט פארגעקומען א סך רעוויזיעס און ארעס־טען צווישען די מיטגלידער פון דער אוקראינישער אר־גאניזאציע „סעלראב״.

די מאכט האט ענטדעקט אז דער „סעלראב״ שטעהט אין בעציהונגען מיט די קאמוניסטען און געפינט זיך אונטער איינפלוס פון מאסקווע.

דאס לאקאל פון „סעלראב״ איז פערזיגעלט געווארען.

אינטערפעלאציע אין פראנצויזישען פארלאמענט

וועגען די דייטשע רעוויזיע־פלענער

פאריז, 24 (ספ. טעל.) דער דעפוטאט פאנק־לין בואסאק האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן פרעמיער טארדיע.

נאך דער קאנפערענץ האט ער ערקלערט פאר זשור־נאליסטען אז אין זיין געשפרעך מיט׳ן פרעמיער איז בעהאנדעלט געווארען טרעוויראנוס רעדע.

באלד נאכדעם ווי די פארלאמענט־סעסיע וועט גע־עפענט ווערען האט ערקלערט בואסאק — וועט ער אריינ־טראגען אן אינטערפעלאציע אין וועלכער ער וועט אנ־פרעגען די פראנצויזישע רעגירונג, וואס פאר א שטעל־לונג זי האט בדעה אנצונעהמען אין דער פראגע פון „סקאנדאל וואס עס האבען ארויסגערופען די ערקלע־רונגען פון די דייטשע מיניסטארען וואס זענען פער־עפענטליכט געווארען נאך דער עוואקואציע פון איבער־רהיין״. אין די דאזיגע פערלאנגען, הייסט געזאגט אין דער אינטערפעלאציע, פאדערען די דייטשע מיניסטארען די רעוויזיע פון ווערסאלער־טראקטאט און בעזונדערס די ענדערונג פון די גרעניצען פון אונזערע פערבינדעטע פוילען און בעלגיען די מיליטאריזאציע פון איבער־רהיין און די הערליכקייט פון דער פראנצויזישער ארמיי.

א נייע רעדע פון טרעוויראנוס׳ען

בערלין, 24. (ספ. טעל.) מיניסטער טרעווי־ראנוס האט הײנט אין ברעמען אויף א פערזאמלונג פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי געהאלטען א רעדע וועגען זיין בעקאנטען ארויסטריט מכח ענדערען די פויליש־דייטשע גרעניצען.

אין דער רעדע וועגען די גרעניצען — האט טרעווי־ראנוס געזאגט — האט ארויסגערופען א שארפען פראטעסט אין דער גאנצער וועלט. ס׳איז דערפאר וואס א פארשטעהער פון שוואכען דייטשען פאלק האט געוואגט ארויסצוזאגען די אמת וואס יעדער דייטש ווייסט. וועגען וואס עס דענקט דאס גאנצע דייטשע פאלק, דערפאר האט מיין רעדע געמאכט אזא רעש.

טרעוויראנוס האט אויך בעריהרט דעם יאנג־פלאן און האט ערקלערט, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען יאנג־פלאן זענען פארגעקומען מיט א יאהר צוריק, וואלטען זיי איצט פארגעקומען, וואלט דאס דייטשע פאלק געהאט בעקומען בעסערע בעדינגונגען ווייל עס וואלט געהאט די אונטערשטיצונג פון מעהרערע מלוכות.

א אוניווערזיטעט פאר גאטלאנד אין ווייסרוסלאנד

ריגא, 24 (ספ. טעל.) דער פארבאנד פון די גאטלאנד אין מינסק האט בעשלאסען צו גרינדען א ספעציעלען אוניווערזיטעט, וואס זאל בעקעמפען די רעליגיע אין ווייס־רוסלאנד. דער אוניווערזיטעט וועט בע־שטעהן פון דריי אפטיילונגען: 1) קאמף געגען דער יידישער רעליגיע, 2) קאמף געגען דער קאטוילישער רעליגיע, 3) קאמף געגען דער פראוואסלאוונער רעליגיע און גייסט פון אטעאיזם.

דער אוניווערזיטעט וועט אויסגעהאלטען ווערען אויפ׳ן חשבון פון פעדעראציע פון די גאטלאזע און וועט בעקומען סובסידיעס פון דער סאוויעט־רעגירונג.

דער אראבישער פראטעסט־שטרייק

ירושלים, 24 (י. ט. א. טעלעגראפיש) דער אראבישער פראטעסט־שטרייק איז אדורך רואיג, בלויז א העלפט אראבישע געשעפטען זענען געווען געשלאסען.

עס איז קאנפיסקירט געווארען אנאנימע פלוגבלעטער, וועלכע האט גערופען צום שטרייק.

יוליוס געמבעש ענטזאגט זיך פון אנטיסעמיטיזם

בודאפעשט, (י.ט.א.) דער אונגארישער קריגס־מיניסטער, וועלכער איז אין יאהר 1926 אר־רייגעטרעטען אין דער רעגירונג אלס פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער פארטיי אין אונגארן, האט גע־האלטען א גרויסע רעדע אין מישקאלץ, אין וועלכער ער האט זיך פילשטענדיג אפגעזאגט פון אנטי־סעמיטיזם. דער געוו. אנטיסעמיטישער אנפיהרער האט ארצט גערופען אלע טיילען פון דער בעפעלקע־רונג אנזאמצושליסען פאר גלויבען צו א געמיינזאמער ארבייט פאר׳ן ווידערויפבוי פון לאנד. מיר מוזען ער־טיילען יעדען דעם געהעריגען ארט אין דער ארבייט — האט ערקלערט מיט. געמבעש — ווייל די יידען האבען אין א גלייכער מאס געקעמפט פאר׳ן ארטאל פון דער פאראייניגטער פון אונגארישען פאטערלאנד.

שארפער קורס אין דער אינער־ליכער און אויסערליכער פאליטיק

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). אין די פאליטישע קרייזען האבען זיך פערשפרייט פערשידענע קלאנגען איבער השערות און שייכות מיט דער ענדערונג אין דער רעגירונג.

מען שמועסט, אז עס וועט אנגענומען ווערען א שארפערער קורס געגען דער אפאזיציע.

עס איז שוין זיכער, אז די זאמען־פאהרען פון צענטראלעו וואס האבען געזאלט פארקומען דעם 14־טען סעפטעמבער אין קראקא, וועלען נישט דערלויבט ווערען.

מען שמועסט אויך, אז איצט וועט דער פראק־קוראטור איבערגעגעבען ווערען אראכצופיהרען פראצעסען געגען די ארגאניזאטארען און די בעטייליגטע פון קראקאווער קאנגרעס.

וואס שייך דעם איצטיגען סיים זענען די מיי־נונגען געטיילט. א טייל מיינען, אז דער סיים וועט פער־צוגעלאזט ווערען, און עס וועלען בעשטימט ווער־דען נייע וואהלען, אנדערע ווידער זענען אין דער מיי־נונג, אז א נייער סיים וועט נישט צוזאמענגערופען ווערען. נאר עס וועט אויף אנאנדערען אופן אר־דורכגעפיהרט ווערען אן ענדערונג פון דער קאנ־סטיטוציע.

אויך אין דער אויסערליכער פאליטיק וועט די נייע רעגירונג ארויסטרעטען שארף און ענערגיש און פון זיי־נע קרייזען דערוויסט מען זיך, אז אין שייכות מיט דער אינטערנאציאנאלער לאגע און די דייטשע רעוויזיע־טענדענצען וועט אנגענומען ווערען א שארפע פאליטיק.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז הײנט זונטאג, איז נאך באמערקט פארגעקומען מיטינגען פון דער סא־

1000 יודישע משפחות פערלירען דאס רעכט אויף ארבייט אין ליטע

קאונע, (י.ט.א.) די ליטווישע רעגירונג האט ארויסגעגעבען א פארארדנונג, לויט וועלכער די בעזיצער פון די א.נ. גענסען־טעסטר האבען נישט קיין רעכט זיך צו פארדינגען אויף ארבייט אין ליטע. די דאזיגע פארארדנונג, וואס איז גע־ווענדעט כמעט אויסשליסליך געגען יודען האט דא געמאכט א שווערען רושם.

ארבייטסגעמיינשאפט פון ציו־ניסטישע יוגענד־פעראיינען

באזעל (י.ט.א.) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון צענטראל־ראט פון דער ארבייטס־געמיינשאפט פון ציוניסטישער יוגענד־פעראיינען מיט׳ן אנטייל פון דר. ווערנער בלאך. פון בעריכט איז צו זעהן אז אויפ׳ן סמך פון די בעשלוסען פון דער בודא־פעשטער קאנפערענץ האבען זיך אין דער ארבייטס־געמיינשאפט אנגעשלאסען 18 ציוניסטישע יוגענד־פעראיינען. אין צוזאמענהאנג מיט׳ן נאהענטסטען ציוניסטישען קאנגרעס איז בעשלאסען געווארען צוגיפצורופען א בעראטונג מיט׳ן אנטייל פון פארשטעהער פון אלע לענדער.

„ווארשאוויאנקא״ — ל.ק.ס. 4:1

ווארשא 24 (טעלעפאניש) הײנט איז דא פאר־געקומען דער מעטש צווישען דער לאדזער ל.ק.ס. און „ווארשאוויאנקא״. דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט 4:1 לטובת ל. ק. ס.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין בליהענדער עלי־טער פון 19 יאהר אונזער ליבער און אומפערגעסליכער זוהן און ברודער

נ״ע משה ב״ר פנחס נ״י ווארשאווסקי

די לויה קומט פאר הײנט, מאנטאג 1 אזייגער בייטאג, פון טרויער־הויז פאלודניאווע 20, אויף וועלכער עס ווערען געבעטען אלע פריינד און פערוואנדטע איהם אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

די פערזאנאלע ענערגיע וואס האלטען געקאנט פארקומען אין צוזאמענשטעל פון נייעם קאבינעט.

אויסערגעוועהנליכע איבעראשונג פאר'ן לאדזער פובליקום!

די פאפולערע און קאנקורענצלאזע פערפומעריע פירמע ד. מארקוס אין לאדז, פיעטריקאווער 59, טעל. 128-02, האט פארגעברייט איבערראשענדע סורפריזען פאר דער געעהרטער קונדשאפט. יעדער קונדע בעקומט ביים קלענסטען איינקויף גאנצליך גראטיס א שטיק טואלעט-זייף מיט א שאכטעל שוה-פאסטא. אויסערדעם ווערען אלע קאסמעטישע ארטיקלען בערעכענט צו שטרענגע פאבריקס-פרייזען. ווער עס קויפט ביי מיר איינמאל, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע. געדענקט די אדרעס.

„... "

פערזאנען:

יאהר"ל	יעקב ווייסליץ	טאדעאוש	שמחה נאמאן
גולם	דניאל שפירא	מאנאך	יואל בערגמאן
שמש	מיכאל מעטיגנער	אליהו הנביא	יצחק מאנסדארף
רביצין	רבקה גאמארטקא	משיח	דוד בירנבוים
דבורה'לע	אסתר גאלדענבערג	בעקריצטער	יעקב קורלענדער
תנחום	יוסף קאמען	דער גייסט פון גולם	
2-טער גולם	מנחם דיאמאנט	די געשטאלט פון טאדעאוש	

רעזשי און אינסצעניר: דור הערמאן. מוזיק: הענעך קאן. קאסטיומען און דעקאראציעס: וו. ווייסבלאט. כארעאגראפיע: לאזו ראטבוים. ג. רעזשיסער: מנחם דיאמאנט

מארגען, דינסטאג, דעם 26-טען אויגוסט, 8,45 אוונט

„גולם" פון ה. לייוויק.

... אין די בעסטע אין דער וועלט.

... דער הויפט פארגעשלאגען איספאר... די ... אויף דער האנדעלסשאפט ... פארענטפערט ... און צו ... ביז דער מאנאט ...

היינט — עקספאזע פון פרעז. וויצמאן

בערלין, 25. (שווא טעל-גראפיש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דעם ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט האט ד"ר וויצמאן ערקלערט אז אויף דער קאנפערענץ וואס עס איז אנגעקומען געווארען מיט סימפאטיען האט די איזעקוטיוו אנגענומען וויפיעל פריינד כאטש אין ... צו פאלאסטינע און ארץ-ישראל. עס איז אנגענומען געווארען ... שטראלען ...

די עקזעקוטיווע שלעכט א"ען ... און דער נאהענטער ... ...

„די פרוי און די סטיגע"

BETTY COMPSON, R... ZARD BARTHELMESS

אויסער'ן פראגראם: די בעקאנטע אמעריקאנער מוזיקער „JEWELERS" אין נייעסטען רעפערטואר און אקטואליטעטען פון לאנד.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 2 א זייגער בייטאג.

היינט פרעמיערע!

פון גודיסון קלאנג-פילם!

... פון לעבען פון ... שטויסענע, ... און די ...

... 5-71

לאדז.
25 אויגוסט 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
25 אויגוסט 1930

א וואָרנונג
זאל דאס זיין!

דער קראך פון דער ווארשאווער האנדווערקער־באנק דארף זיין א מעמענטא פאר די יודישע בענק אין אלע שטעט.

ס'איז נאך נישט קלאר, צי אונז וויפיל ס'איז דערין פערהאן ביזוויליגקייט. אבער ארויפווארפען די שולד אינגאנצען אויפ'ן קריזיס און אפווישען זיך די הענט איז אודאי אנ'אומזין.

אונזער קריזיס איז דאך נישט קיין פלוצימער, וואס האט געטראפען אלעמען אומגעריכט, ס'איז דאך א פערמאנענטער קריזיס, וואס מאטערט אונז טאך איידער די באנ איז געגרינדעט געווארען. ארבא, די גלייכונג פון דער באנק גופא איז דאך געשעהען טאקע מיט'ן צוועק, ארויסצוהעלפען די יודישע האנדווערקערשאפט פונ'ם קריזיס.

און געוויס מוזען אלע אפעראציעס פון דער באנק צוגעפאסט ווערען צו דער קריטישער צייט. די הלוואה... די ווייבקאנטעס ווערען זיכער קאנטראלירט און ש״... מיט דער איצטיגער לאגע סיי אין כלל און סיי אין פרט.

דיינט ווי וואו עס געמאלט, או אין איין שווהגעם פרהמארגען זאל די באנק בלייבען שטעהען פאר אנ'אפגרונט פון א רעפיציט, וועלכער צווינגט אפצוזשטעלען די צאהלונגען?

אבין אין די קאאפעראטיווע בענק פאר די פרייטע שיכטען צו האנדווערקערס, צו קליינע כ"ויים, איז דער צוגאנג צו דער קלעדיט־פעהיגקייט פון חבר א גאנץ אנדערער, ווי אין די גרויסע פינאנץ־אינסטיטוציעס. מ'ווייס פריהער, או דער יוד איז אנ'ארימאן, ראנגלט זיך מיט זיין חיונה און ס'איז ביי איהם שווער צו אונטערשריי‌בען, צי די הלוואה געהט אריין אין געשעפט, צי אין זיין פריוואט הוצאה. גיכער ווערט די צושיילט צווישען ביידע בית־קיפולים. מ'ווייס, או איהם איז אויסערגעוועהנליך שווער, אפשר אומעגליך צו צאהלען די הלוואה, ווען ס'קומט דער טערמין.

אבער דאס איז נישט דווקא צוליב'ן קריזיס, אזוי איז אויך געווען אפילו פאר דער מלחמה אין די יודישע פאלקס־בענק.

און דערין בעשטעהט טאקע די שווערע אויפגאבע פון די פיהרערס, צו בעהאנדלען יודישע עקזיסטענצען, וועלכע שטעהען אויפ'ן סאמע ראנד צווישען לעבען און טויט, און משפטן צי פ'ווייס וועט גובר זיין דער אינסטינקט פון לעבען און זיי פערדינען דעריבער דעם צוטרוי, אדער זיי זענען שוין לאחר יאוש און מ'מוז זיין מיט זיי פארזיכטיג...

אודאי גיי'טען האט אויך סענטימענטען פון יודיש־נאציאנאלען כאראקטער, ארער גאר פערזענ־ליכע נעפיהלען. ווי קען מען עס זעהען, ווי א יוד ערינקט זיך און איהם נישט ראטעווען? ווי קען עס די האנד נישט טרייסלען אינטערצושרייבען אנ'אפזאג, וועלכער וועט אפשר מארגען ברענגען דעם שרעקליכען אונטערגאנג פון א יודישער אונטער־נעהמונג?

און בפרט נאך, או דער האנגער יודל איז א חבר, האט זיך אליין בעטיילגט אין גרינדען די באנק און — וואס ווירקט נאך שטארקער — ער האט אליין געהאלפען קלייבען אט די יודען, וועלכע האלטען עס איצט אין האנד זיין גורל!

באלד וועלען ווידער זיין וואהלען און ראמבאלס מיט דער איינציגער מאטיוו, פאר אדער קעגען א פיהרער, זיין די בעהאנדלונג און בעפרידיגונג פון חברים, ווער ס'האט מעהר מענשען געטאן טובות, נעווען פריינדליכער און העפליכער, אדורכגעפיהרט גיכער און בעסער די קרעדיטען, דער האט מעהר שאנסען אויסגעקליבען צו ווערען אויף ווייטער. דער אבער, וואס איז געווען א שטרענגער, א מחמיר, וואס האט דורכגעווארפען בקשות, דער האט מעהר שונאים, ווי פריינט, און וועט שוין מסתם בלייבען א נישט געקליבענער.

אט דערין ליגט טאקע די גאנצע שווערינקייט, וואס מ'מוז באלאנסירען צווישען די סענטימענטען און דעם געוויסען, וואס מ'מוז יוצא זיין פאר זיך און אויך פאר אנדערע און אלץ און אזוינע רינ־טבעות, וואס זענען היינט דיני נפשות.

זעהר גרינג איז און איז אינסטיטוציע גע־שטרויכעלט צו ווערען און זעהר שווער זיך איינצוהיטען.

איצט, שוין צו שפעט, זעהען שוין די ווארשאווער פ הרערס, או רחמנות איז אמאל אכזריות, און או, וועלענדיג א טובה טוהן יחידים, האט מען געטאן א גרוי־סע רעה דעם כלל האנדווערקער.

אויב אפילו ס'איז נישט געווען קיין ביזוויליגע פערשוענדונג, איז די אפנעלאיענקייט גופא אויך א פערברעך. אויב אבער ס'איז יא געווען ביזוויליגקייט אין עס אומפערגעבעך, ווייל מ'האט זיך דאך גע־שפילט מיט'ן לעבען פון הונדערטער יודען!

דער קרעדיט־וועזען פערנעמט איצט א גרויסען ארט אין אונזער געזעלשאפטליכקייט, א גרויסער טייל פון אונזערע בעל־הבית'ישע כוחות איז דערין אריינגע־ליגט. זאלען זיך אונזערע קרעדיט־עסקנים זיין גע־ווארענט: הארבא ווארשאווער משל!

ב. ק.

לאגע פון די מזרח-אייראפעאישע יודען
אויסערארדענטליכע סעסיע פון פרעזידיום פון „ארט"

בערלין (יט"א) אונטער'ן פארזיץ פון ה"ר בראמסאן איז דא געעפענט געווארען אנ'אויסערארד־ענטליכע סעסיע פון פרעזידיום פון „ארט" מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון פערשידענע לענדער. פון פוילען בעטייליגען זיך דאן די בעראטונגען ה"ר גילבערפארב, י. יאשונסקי און ב. קאהאן. די סעסיע איז געווידמעט דער בעהאנדלונג פון אויסערארדענט־ליכע מיטלען, כדי צו שטארקען די פינאנציעלע מיטלען פון פערבאנד און צוזאמענהאנג מיט דער ווירטשאפטליכער דעפרעסיע און דער פערקלענערונג פון געלד־צופלוס פון אמעריקא. ווי די יט"א זאגט געוואר איז פאראויסגעזעהען א גרויסע זאמעלאקציע אין די לענדער פון מזרח און מערב־אייראפא לטובת דעם „ארט".

א חודש פון אנטי-רעליגיעזער אגיטאציע צווישען יודען אין אוקראינע

מאסקווע (יט"א) אנ'אנטי־רעליגיעזע קולטור־קאמפאניע וועט דורכגעפיהרט ווערען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין אוקראינע פון 15־טען סעפטעמבער ביז'ן 15־טען אקטאבער, איז דער בע־שלוס פון די נעהערינג יודישע פארט־"טוער, קולטור ארגאניזאציעס און ארגאניזאציעס פון „קריגערישע אפיקורסים". דער צוועק פון אנטי־רעליגיעזען מארש „איז" אבצוזייגרען די יודישע מאסען פון די רעליגיעזע יום־טובים, פון רישהאריציעס און פאראורטיילען און אובערשליסען זייער אויפמערקזאמקייט אויף דער סאציאליסטישער קולטור־בויאונג אויף דער יודישער שפראך, אויף דעם קאמף פון דער קולטור־רעוואָ־לוציע". אין דעם ארטיקעל ווענען דעם קומענדיגען אנטי־רעליגיעזען קאמפיין ווערט געזאגט, או ווען די יעווסעקציעס זענען אפגעשאפט געווארען איז די קול־טור און פאליטישע ארבייט צווישען די יודישע ארבייטער מאסען אפגעשוואכט געווארען. אין דעם אנטי־רעליגי־עזען חודש דארף מען זיך דערשלאגן, או קיין איין יודישער הארעפאשניק, אפילו דער סאמע אפגעשטאנענסטער, זאל אין די טעג פון די יודישע רעליגיעזע יום־טובים נישט פערלאזען דעם הארשטאט נישט אפרייסען זיך פון זיין פעלד־ארבייט, או ער זאל נישט געהען אין בית־מדרש. צו דער צולבער צייט דארף מען זעהען צו פערגרעסערען די צאהל לערער פון די יודישע קאמוניסטישע צייטונגען, פערשפרייטען דעם יודישען בוך און בכלל פערשטארקען די קולטור־בויאונג צווישען די יודישע מאסען. אלע פראל פעסיאנעלע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע ארגאני־זאציעס, וואס פערניינען די יודישע ארבייטענדיגע בעפעלקערונג, און ספעציעל לעהרער ווענען מוזען אנטייל צו נעמען אין דעם „אנטי־רעליגיעזען קולטור מארש".

די ווינער בעראטונגען פון וועלט-מזרחי

וויען (יט"א) ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט האט דא אפגעהאלטען זיינע בעראטונגען דער „ועד־הראשי" פון דער אלוועלטליכער מזרחי־ארגאניזאציע. אלס פארזיצער פון דער בעראטונג איז געוועהלט געווארען דעפ. ה' פארבשטיין. אין נאמען פון „מרכז העולמי" האט די בעראטונג גע־עפענט הרב מאיר בערלין, וועלכער האט אין זיין רעדע געגעבען אנ'איבערבליק איבער דער אלגעמיי־נער לאגע און די שטימונגען פון ישוב. די פערזאמעל־טע האבען בעעהרט דאס אנדענקען פון די יודישע קרבנות, וואס זענען אומגעקומען בעת די אונרוהען אין ארץ־ישראל און פון פערשטארבענעם מזרחי פיהרער הרב רעטשיצאלסקי. הרב בערלין האט אנגע־וויזען אויף פינאנציעלע שוועריגקייט און צוזאמענהאנג מיט'ן ווירטשאפטליכען קריזיס און פערשידענע לענ־דער און האט פעסטגעשטעלט, או דער איינפלוס פון מזרחי אויפ'ן יודישען לעבען און א"י פערשטארקט זיך. הרב פישמאן האט רעפערירט וועגען דער לאגע און די שטימונגען פון די גלות לענדער. הרב שאפירא האט בעריכטעט וועגען פינאנצען און דעם „קרן ארץ־ישראל של מזרחי", הר' טייטעלבוים האט בע־ריכטעט וועגען דער לאגע אין אמעריקא און דער שטענדיגער ביזשעט־קאמיסיע זענען געוועהלט גע־ווארען הרב בראר, ה"ר פעדערבוש (פוילען), הרב אסטראווסקי (ירושלים), גרליה־סובליק (ניו־יארק), אלעקסאנדער ארלער (בערלין), און גאנאמאטסקי (אנטווערפען).

פאר דער מיטעלשטאנד=איינוואנדערונג קיין ארץ=ישראל

ירושלים, (יט"א) די אימיגראציע־קאמיסיע ביי דער יודישער אגענץ האט אונטער'ן פארזיץ פון ה. שפרינצאק אפגעהאלטען א זיצונג אין תל־אביב אויף וועלכער עס זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע בע־שלוסען: ביי דער גאנצער דרינגליכקייט פון פער־שטארקונג פון דער חלוצישער עליה איז נויטיג, או די לייטונג פון דער „יודישער אגענץ" זאל ווידמען א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט דער רעגולירונג פון דער מיטעלשטאנד־איינוואנדערונג. די איינוואנדערונג פון מיטעלשטאנד דארף געהען סיי אין דער ריכטונג פון לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזאציע סיי אין דער ריכטונג פון אינדוסטריע און האנדעל. די יודישע אגענץ דארף אויסארבייטען א פלאן ווי אזוי צו ערמעגליכען די מיטעלשטאנד־איינוואנדערער זיך איינצוארדנען אין דער לאנדווירטשאפט. עס איז בעשלאסען געווארען אופיציעל דעם קרן־היסוד צו אסיגנירען צוגאב פאנדען פאר דער הכשרה־ארבייט.

טויט פון אנ'אנגעזעהענעם יודישען קאמוניסט

מאסקווע, (יט"א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר דער בעקאנטער קאמוניסטישער טוער מענדעל חפץ, פערוואלטער פון דער עמיגראציע אפטיילונג און פארזיצער פון אויפזיכטסראט און מאסקווער פארשטעהערשאפט פון „יעקא". חפץ איז א געבוירענער אין ריגע און איז פון פאך געווען א זעצער. 25 יאהר האט ער זיך בעשעפטיגט מיט זיין ארבייט, און צו דער וועלכער צייט געווען א טעטיגער אונטערערדישער רעוואלוציאנער. פון 1903 ביז 1920 איז ער געווען א מיטגליד פון „בונד" נאך דער אקטאבער־רעוואלוציע איז ער געווען איי־נער פון די שארפסטע קעמפער געגען די באלשע־וויקעס. נאך אין 1920 איז ער צוזאמען מיט'ן לינ־קען פליגעל פון „בונד" אריין אין דער קאמוניסטישער פארטיי, מיט צוויי יאהר שפעטער איז ער געווען שטעלפערטרעטער פון פערוואלטער פון יודישען קאמיסאריאט, נאך דער ליקווידירונג פון קאמיסאריאט פאר נאציאנאליטעטען, איז חפץ געווען דער פער־וואלטער פון דער יודישער ארבייט אין ארעם. נאכ־דעם פארזיצער פון „אידגעזקאם" (יודישע געזעלשאפטליכער קאמיטעט).

נייע ווינטען אין אייראפע

פון ד"ר א. גאָטפריד

אין אייראפא האבען אנגעהויבען צו בלאזען נייע ווינטען וואס וואקסען פון טאג צו טאג, פון שעה צו שעה, ווינטען וואס האבען זיך פער־לענגט אויסצודרייען מיט די קארגיעס די בוימער, וואס זענען נעפלאנצט געווארען פון די בלוטיגע פעל־דער פון דעם גרויסען וועלט־קריג.

די אנטשלאסונג פון דייטשלאנד, דאס צערברעכ־לען פון עסטרייך און אונגארן, דאס זיכערען דעם קיום פון די נייגעשאפענע מלוכות אין דער ארץ פון אייראפא, דאס זענען צעהן יאהר צוריק געווען די צילען פון ווייטער דערהאלטען די גרויסע הויפט־מאכ־אליאציע, די אנטאנט פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען צו שאפען קליינע אנטאנט פון טשעכאסלאוואקיי, רומעניען און יוגאסלאוויען — מיט פוילען וואס האט צו איהר נאר פארמעל נישט גע־הערט, ווייענדיג צו קליין פאר דער גרויסער — און צו גרויס פאר דער קליינער אנטאנט.

דאס סיסטעם פון אנטאנט־אייראפא, אין די נייע מדינות, גערייצען קריגלט; די גרויסע אנטאנט איז ווי צופאלען אין דער שווארצער נאכט פון דעם איטאליענישען פאשיזם מיט זיין מאכט־דענגער אין הודשט נאך נייע עקספאנזיע־געביטען, די קליינע אנטאנט איז זיך צערונען אין די ווייסע דאמאנטישע נעכט פון די עקסאלאציע־מיניס־מאציען־שיחות אין די פרעכטיגע קור־ערטער.

אויף דעם האריזאנט פון דעם היישענדיגען איי־ראפאישען ים מיט זיינע קייזער־חבלי־לידה אין אונ־גארן, קראדאר־וועלטאג אין דייטשלאנד, אנשלוס בעוועגען אין עסטרייך וכדומה, בעווייזען זיך די אומ־ריסען פון נייע גרופירונגען וואס וויל איבערנעהמען די ירושה פון דער גרויסער און קליינער אנטאנט צו זיין דער הויפט־מאכט־פאקטאר אין אייראפא.

דער בונד פון פראנקרייך, דייטשלאנד און טשע־כאסלאוואקיי אט דאס איז דער נאמען פון דער נייער גרויסער פאליטישער קאנסטעלאציע אין אייראפא. אין פוילען, יוגאסלאוויען, אונגארן און רומעניע אלס אגר־אר־בלאק בעצייכענט — דאס איז די צווייטע קליינע קאנסטעלאצ'ע פון אייראפא מיט איטאליען אין דעם דורכשניט.

דער פון דעם גרויסען בלאק דייטשלאנד־פראנקרייך און טשעכאסלאוואקיי איז בכבודו ובעצמו דער בענעש דער טשעכישער אויסערן־מיניסטער, דער קליין־וואוקס־נער מיסטרייכסטער מאן פון מיטעל־אייראפא.

מיט זיין קאלאסאלען אנפאנגס־קראפט צו יעהער פאליטישער סיטואציע בכדי פון איהר ארויסצוציהען א נוצען פאר די קליינע אבער וואגיגע טשעכישע רע־פובליק, האט בענעש דער בעשאפער פון דער קליי־נער אנטאנט דערפיהלט, או טשעכאסלאוואקיי בלייבט אויפ'ן וואסער, אוזאלדט הויך דעם שאפען פון דעם איבענדערמאכטען אגראר־בלאק, וואס איז א קאאליציע פון טשעכענס נעכסטע פערבינדעטע מיט אונגארן — אדער הערן־פיינד וואס טשאיעט זיך אפצונעהמען דעם „זב מאָ'ן ובנין פון דער טשעכישער רעפובליק.

אין דערפאר בענעש געווארען איבער נאכט א הייסער חסיד פון אנשליסען עסטרייך צו דייטשלאנד, וואס גארט נאך דעם צעהן יאהר און דער גרעסטער גענגער פון דעם איז ביז־איצט געווען טאקע טשעכאסלא־וואקיי, בכדי פאר דעם פרייז פון דעם הסכם צום אנ־שלוס זאל דייטשלאנד צונעהמען טשעכאסלאוואקיי אלס פערבינדעטען.

דער געדאנק איז נאר ריאל, און דייטשלאנד וואלט ביי זיין רעאליזאציע בעקומען אין אייראפא א פאזיציע ווען נישט א מעכטיגערע ווי פארן קריג, דאן צוזאמ־ען דערסטענס א זיכערע סיי אינם עקאנאמישען סיי אינם פאליטישען זין.

גלייכצייטיג ווערען אין פראנקרייך וואס אמאל שמאקער די שטימונגען צו א דייטש־פראנצויזישען בינדניס און דער בעקאנטער סענאטאר ישואוענער דער פיהרער הויך־קאמיסאר פון רייען האט ארויס־געגעבען א אויפרוף דורכצופיהרען אין פראנקרייך א פאלקס־אפשטימונג וועגען א בינדניס צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד.

אזוי ארום וואלט דורך דעם מרוכות־בלאק פון דייטשלאנד, פראנקרייך און טשעכא־סלאוואקיי גישא־[illegible]

דעמאקראטישע רעפובליקען אלס דער הויפט־מאכט־פאקטאר פון אייראפע און אלס געגענגעוויכט צו דעם זאסאמאל רעאלערען פון איטאליענישער זייט איינסטי־רונע בלאק פון דיקטאטורען און מאנארכיסטישע אג־ראר־מלוכות יוגאסלאוויען, אונגארן, רומעניען און פוילען.

דער צעמענט וואס האלט צוזאמען דעם אגראר־בלאק איז נאר בעשיינפערליך א עקאנאמישע אינטערעס־פאליטיק, אלס לענדער מיט געוואלדיגער אגראר־פראדוקציע. דער צעמענט איז מעהר דאס שמיצען די קעניגליכע טראנען אין יוגאסלאוויען און אין רומעניען, דאס שטיצען דעם קעניג־צוריק עהר פון די האבסבור־גער ובכן א מאנארכיסטישער בלאק אין אייראפא אונ־טער די פליגעל פון דעם פאשיסטיש־מאנארכיסטישען איטאליען.

נייע ווינטען בלאזען אין אייראפא, מען ווייסט א'מאל'ען.

און פוילען?

וואס צעמענטירט פוילען מיט דעם אגראר־בלאק!

פוילען בינדט מיט דעם אגראר־בלאק אויך פא־ליטישע קאמבינאציעס און נישט קיין עקאנאמישע, ווייל פוילען מוז אין דעם מאמענט ווען פראנקרייך שליסט א בינדניס מיט דייטשלאנד, זוכען זיך נייע פערבינדעטע, וואס זאלען בעשיצען אין דער צייט וואס סיקומארט אדער גלייבט, או די איז שוין נא־הענט. דער פריסישער יונקער־מיניסטער טרעוויראנוס וואס האט מיט זיינע רעדען איבער דעם פוילישען קא־רידאר ארויסגערופען די לעצטע יאהר א שטורם מיט פראטעסטען.

אזוי ארום שטעהען מיר היינט אין אייראפא פאר נייע פאליטישע קאנסטעלאציעס פאר נייע מאכט־אומ־גרופירונגען, וואס בעדראהען אויף דעם איטאליעניש־פראנצויזישען סכסוך: די גרופירונגען זענען ארום פראנק־רייך און ארום איטאליען.

וואס וועלען די נייע גרופירונגען ברענגען?

שלום צי מלחמה, פרעגט דאס בעאונרוהיגטע אייראפא?

נישט וואס זיי וועלען מיט זיך ברענגען.

דער ווינט קען ברענגען מיט זיך א שטארם אדער ער צעיאגט די שווערע וואלקענס און ברענגט א שלום־[illegible]

אין אונגארן
געשטארבען דער פארזיצער פון איזראעליט. קהלות-פערבאנד

בודאפעשט (יט"א) אין יודישען שפיטאל אין בודאפעשט איז אין עלטער פון 70 יאהר געשטארבען דער פרעזידענט פון דער „אינטערנאציאנאלער לאנדעס־קאנצלייי" אין אונגארן [illegible]

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג
25
א
אלול תר״ץ

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.30
זון-אונטערגאנג 6.47

רעזערוויסטען-איבונגען
ווער עס דארף זיך שטעלען הײנטיגע וואך

און די טעג פון היינט מאנטאג ביז שבת דארף פען זיך אויף רוג יעזשעגא און 11 ליסטאפאד אין פ. ק.א. 1 צושטעלען פאלגענדע רעזערוויסטען, וואס ווערען גערופען אויף איבונגען און וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען:

יאהרגאנג 1906

אונטעראפיצירען פון פליהאפטיילונגען, באלאנען און פערבינדונגס-מיליטער; עלטערע שערגאנטען און שערגאנטען פון פערבינדונגס-מיליטער.

יאהרגאנג 1905:

אונטעראפיצירען פון פיהר און באלאנען-מיליטער.

יאהרגאנג 1904:

אונטעראפיצירען און עלטערע שערגאנטען פון אלע מינים געווער; אלע שערגאנטען פון פיעכאטע, פערבינדונגס-מיליטער און פלאט.

יאהרגאנג 1902:

אונטעראפיצירען פון אלע מינים געווער א חוץ טאבארען און פלאט.

יאהרגאנג 1901:

אונטעראפיצירען פון פליה-באלאנען און פערבינדונגס-מיליטער.

יאהרגאנג 1899:

אונטעראפיצירען פון אלע מינים געווער א חוץ טאבארען און פלאט.

אלע רעזערוויסטען, וואס האבען געהאט אדרכמאכען די איבונגען פאראיאהרען און האבען זיי צוליב וועלכער ס׳איז סיבה נישט אדורכגעמאכט.

רעזערוויסטען פון אלע אויסגערעכענטע יאהרגענג פון לופט, באלאנען, אויטא און טאבאר-מיליטער — מארגען מאנטאג דעם 25 אויגוסט.

אונטעראפיצירען פון די אויסגערעכענטע יאהרגענג (פעלד-ארטילעריע, שווערע, שווערסטע און בארג ארטילעריע) און עלטערע שערגאנטען פון יאהרגאנג 1904 פון ארטילעריע — דינסטאג דעם 26 אויגוסט.

רעזערוויסטען פון אלע אויסגערעכענטע יאהרען פון פיעכאטע, קאוואלעריע, פאנצער-אויטאס, טאנקס אינטענדאנטור, געזונדהייטס-דינסט און זשאנדארמעריע — מיטוואך, דאנערשטאג, פרייטאג און שבת.

די רעזערוויסטען דארפען זיך צושטעלען אויף 10 א זייגער אינדערפריה מיטברענגענדיג מיט זיך דאס מיליטערישע ביכעל, מאביליזאציע-קארטע און אלע מיליטערישע דאקומענטען. די רעזערוויסטען דארפען מיטברענגען שפייז ביז צום ארט פון זייער פארמאגען און א נאפעל, מעסער, לעפעל.

איינגעשלעפערט 3 פערזאן און בערויבט די וואוינונג
פון אינזש. ר. אין אנדזשעיעוו

אין אנדזשעיעוו וואוינט אויף זומער-וואוינונג דער לאדזשער יודישער אינזשיניער יעזשי ר. ער האט מיט צוויי יאהר צוריק חתונה געהאט, גענומען א גרויסען נדן און אין לאדז האט ער פערנומען א בעשיידענע דירה פון 3 צימער און א קיך. אינזש. ר. איז בײם א הויכער גרוי׳סער פירמע, מיט א גאר חדשים צוריק איז זיין פאמיליע אוועקגעפאהרען אויף זומער-וואוינונג אין אנדזשעיעוו און ער פלעגט אהין ארויס פאהרען יעדען אוונט צו געכטיגען. ער איז זייער מיט׳ן פערמעגען וואס זיי האבען איבערגעפירט ... אויסשטייער וואס מען ... געבראכט ... זיך אויף דער זומער-וואוינונג, וואו זיי האבען געוואוינט מיט זייער איינציגען קינד און א דינסט.

נעכטען אין דערפריה האבען די שכנים בעמערקט, אז די טיר פון דער וואוינונג איז אפען און פון שטוב הערט זיך א גוואלדיגע געשריי פונם קינד. ווען די שכנים האבען געקוקט אין וואס מען הערט דאס קינד, הערט נישט אויף וויינען און אין דער וואוינונג איז דארט געשראפען א שרעקליך בילד; אין קיך איז געלעגען א פארחלשטע די דינסט, אין שלאף-צימער זענען אין איין בעט געלעגען אזוי שוואך בעוועגונג אינזש׳ר לעבען מיט אנדערען דאס פארפאלל ר. און אין שטוב איז געוואלד אין געלעגען דאס קינד און האט געשריגען שוין פון א לענגערע צייט.

מען מיהאט זיך דערעהמונטערט צום בעט האט מען דערפילט א זיסען ריח און איינער פון די אנוועזענדע האט דערשפירט דעם ריח פון כלאראפארם.

ער האט באלד וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי-וואך און ארויסגערופען א דאקטאר. דער דאקטאר האט אויפגעוועקט אלע דריי איינגעשלאפענע. דערווייל איז פון לאדז ארויסגערופען געווארען די אויספארשונגס-פאליציי און מיהאט אנגעהויבען די אויספארשונג.

סיהאט זיך ארויסגעשטעלט, אז די גנבים האבען זיך אריינגעריסען אין דער וואוינונג, ווען אלע האבען געשלאפען און האבען מיט כלאראפארם אלעמען איינגעשלעפערט. דאן האבען זיי אויסגעליידיגט די גאנצע וואוינונג און צוגענומען אלץ, וואס סיהאט זיך דארט געפונען, דעם אויסשטייער פון דער יונגער פרוי, אלערליי פוטערס און אלע מלבושים אויך און דעם שטוב. מיהאט די איבערגעלאזט אין נאכט-וועש, אזוי אז מיהאט פאר זיי בגדים געמוזט בארגען ביי די שכנים עטליכע מלבושים כדי זיי זאלען קענען אויף זיך אויפציהען. בעת די ר. זענען איינגעשלעפערט געווארען האבען די גנבים ... בעט אין ... האט ... פונ׳ם צוגענומען נ׳צט

די גנבים האבען געארבייט זעהר רוהיג און האבען ארויסגענומען זייער „השתדלותישקייט״. פון דעם פאמטפעל, וואס איז געלעגען אין זיין מאטראצעס האבען זיי ארויסגענומען אלע דאקומענטען, דעם פאס, מיליטערישע ביכעל א. אנד׳ און עס איבערגעלאזט אויפ׳ן טיש. אויך א בריף וועלכען זיי האבען געפונען אין טאש האבען זיי איבערגעלאזט, דאנעבן דאס פאמטפעל — אנערך 200 זלאטים — האבען זיי צוגענומען מיט׳ן פאמטפעל.

דאס קינד האבען די גנבים נישט איינגעשלעפערט — זיי האבען נישט געוואלט — זעהט אויס — נעמען אויף זייער געוויסען דאס לעבען פון אן עופרה, ווייל דאס קינד וואלט געקענט איינשלאפען אויף אייביג אויב מ׳וואלט איינגעשלעפערט מיט כלאראפארם.

אבער מיט די עלטערע קינדער האבען זיי זיך נישט געשעניערט און ביי פרוי ר. אפילו אראפגעציהען א בריליאנטען רינג פון פינגער, בעת זי איז איינגעשלאפען אונטער׳ן נארקאז.

פארנאכט איז ר. געקומען קיין לאדז און א פרעמדען אנצוג, כדי זיך צו בעשטעלען אן אנצוג און קויפען א פאר שיך. פאליציי זוכט די גנבים, די גליובט, אז דאס זענען געווען גאנצע „בעלי-מלאכות״, וועלכע פירהען אויס זייער ארבייט נישט צום ערשטען מאל און זענען וואהרשיינליך שוין נאכגעיאגט אויב איבער פון די פערברעכער.

אזוי ווי זיי האבען איבערגעלאזט אפדרוקען פון זייערע פינגער, וועט די געלינגען צו כאפען אויב מ׳וועט זיי פריהער נישט כאפען ליט אנדערע סמנים און אויף אנאנדערען וועג.

דערווייל קאלט מיט דער געשיכטע אין דער גאנצער אומגעגנד.

שפיאן און שווינדלער איז א מונדיר
אין סעפטעמבער וועט פארקומען זיין פראצעס

(גו) מיט 4 יאהר צוריק איז אין טארן ענטדעקט געווארען א שפיאנען-ארגאניזאציע בראש פון וועלכער ס׳זענען געשטאנען 2 פוילישע אפיצירען קאוואלערען פון ארדען „ווירטוטי מיליטארי״ פיאנטקאווסקי און אורבאניאק. דאס געריכט האט זיי פערמשפט צו דערשיסען און דער אורטייל איז אויסגעפיהרט געווארען. זייערע מיטהעלפער זענען דאן נישט ענטדעקט געווארען. א צייט שפעטער איז אין טארן ארעסטירט געווארען אלס בעשולדיגטער אין שפיאנאזש פארוטשניק יוזעף קאפאלא פון סקערנעוויץ, וועלכער האט אין טארן זיך געלערנט אויף די אפיצירישע ארטילעריע קורסען. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז קאפאלא איז איינער פון דער באנדע, וואס האט געהאט א שייכות מיט פיאנטקאווסקי און אורבאניאק און ער איז פערמשפט געווארען אויף 10 יאהר שווערע טורמע. קאפאלא איז פריהער געווען לעבענסמיטעל-אפיציר אין לאדז. נישט לאנג איז ענטדעקט געווארען, אז אין זיין אמטיילונג זענען בשעתו פארגעקומען גרויסע שווינדלערייען און דער חשד איז נאטירליך געפאלען אויף קאפאלא. מ׳האט פארפיהרט אן אויספארשונג, וועלכע האט בעשטעטיגט דעם חשד און די מיליטערישע מאכט האט זיך געווענדעט קיין טארן, אז מען זאל דעם תכשיט אריבערפיהרען קיין לאדז. קאפאלא איז אריבערגעפיהרט געווארען קיין לאדז און דער טורמע אויף מארגאנעס. דערווייל איז צוזאמענגעשטעלט געווארען דער בעשולדיגונגס-אקט און אין אנהויב סעפטעמבער וועט אין היגען מיליטערישען קרייז געריכט פארקומען זיין פראצעס.

צוזאמענשטויס פון א טראמוויי און א וואגאן

(2) נעכטען איז אויף א וואגען געפאהרען קיין לאדז פון רזשאפאביאניץ די 46-יעהריגע לעאנארא קרושקאווסקא. ביי דער טראמוואי-סטאציע אין קיראקו האט זי פערהאלטען דעם וואגען און געוואלט זיך ארויסזעצען, אין יענעם מאמענט איז אנגעפאהרען א טראמוואי-וואגאן און אין שטויס געבען, דעם וואגען און קרושקאווסקא איז ארויסגעפאלען און זיך פערוואונדעט אין קאפ. דער וואגען איז צובראכען געווארען.

פאגאטאוויע האט דער פערוואונדעטער ערטיילט הילף.

געגאנגען בעצאהלען אין דער קראנקען-קאסע
און נישט געטראפען דעם וועג

(2) ביי דער פירמע רעכטער, (פיעטריקאווער 84) איז זייט א לענגערער צייט בעשעפטיגט אראלף העמערלינג. שבת אינדערפריה האט מען איהם געשיקט איינצאהלען אין דער קראנקען-קאסע א רעכנונג. ווען ער איז ביז 1 א זייגער נישט צוריקגעקומען, האט מען אנגעפרעגט אין דער קראנקען-קאסע און זיך דערוואוסט, אז ער איז בכלל דארט נישט געווען. ווען ער איז נישט צוריקגעקומען ביז אין אוונט, האט מען וועגען דעם אנטלאפענעם געמאלדען דער פאליציי.

פאליציי זוכט איהם.

Lekarz-Dentysta

P. Żytnicka-Kahanowa

powróciła

11-go Listopada 9 (Konstantynowska)
telefon 133-53.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

לעצטע גאסטראלען פון די ליבלינגס-ארטיסטען

וויערא קאניעווסקא און פאול בריטמאן

היינט, מאנטאג, דעם 25-טען אויגוסט, 9 אוונט, פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.

רומעניש חתונה

ראלען: דבורה — וויערא קאניעווסקא. ישראל קיזלער — פאול ברייטמאן.

מארגען, דינסטאג, דעם 26-טען, 9 אוונט, לעצטע אפשידס-פארשטעלונג

אייזיקל קאזאק

אין 2 אקטען, פון י. שטייגער, מוזיק פון ש. סעקונדע. ראלען: אייזיקל — קאניעווסקא, האלאדיא — ברייטמאן

ס׳נעמען אנטייל פרויען: בעזמאן, דינסטענבערג, ליבראווסקא, בערה, פאדערמאן. מענער: שרעל, באלבירסקי, האמבורגער, ה. לבבערג, הערשקאוויטש, נייהויז, ראקאוו, דיריגענט ק. זעלמאן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

דרינגענדע הילף פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז פון 25 אויגוסט הויבט מען אן אויסצאהלען דרינגענדע הילף פארן חודש יולי פאר ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין דער ביורא פון אונטער-שטיצונגס-אמט אין משך פון 4 ביז׳ן 11 אויגוסט. אויף דער דרינגענדער רעגירונגס-הילף האבען דאס רעכט נאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האלטען אויס פאמיליעס. פריילעדיגע און פערהייראטע אהן קינדער האבען נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע. ארבייטסלאזע, ביי וועלכע עס ארבייט כאטש איינער פון דער פאמיליע, אדער עס בעקומט כאטש איינער שטיצע, האבען אויך נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע.

דאס אויסצאהלען די שטיצע קומט פאר אויף וואולטשאנסקא 251 פון 9 פריה ביז 12 בייטאג לויט פאלגענדער סדר:

היינט, מאנטאג דעם 25 אויגוסט — אותיות
A C B D E F
דינסטאג דעם 26 אויגוסט
G H I J
מיטוואך דעם 27 אויגוסט
K L Ł
דאנערשטאג דעם 28 אויגוסט
M N O
פרייטאג דעם 29 אויגוסט
P R S
שבת דעם 30 אויגוסט
T U W Ż Z

פערזענליכעס

רעד. י. אונגער איז ארויסגעפאהרען קיין אויסלאנד. ער וועט בעזוכען קורלאנד, בעלגיען, פראנקרייך און א רייה אנדערע לענדער פון מערב-אייראפא.

רעדאקטאר אונגער וועט וויילען אין אויסלאנד 6 - 8 וואכען.

פאטראנאט איבער ארעסטירטע

(גו) אין לאדז עקסיסטירט א פאטראנאט פון שוץ פאר די ארעסטירטע אונטער׳ן פארזיץ פון ביסקופ טימענעצקי. צוליב דעם וואס די טעטיגקייט פון פאטראנאט ווערט ווייניג געשטיצט דורך דער געזעלשאפט וועט צוזאמענגערופען ווערען א בערזאמלונג, צו וועלכער ס׳וועלען פערבעטען ווערען פערטרעטער פון פערש. געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען.

אויף דער פערזאמלונג וועט פעסטגעשטעלט ווערען דער טעטיגקייטס-פלאן פון דער וויכטיגער אינסטיטוציע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27) דאניעלאצקי (פיעטרקאווער 127) אילגיצקי און צימער (וואולטשאנסקא 37) יורשים פון ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2) הארטמאן (פלינארסקא 1) י. קאהאנע (לימאנאווסקא 81) קלופט (קאנטנא 54).

פון לעגיאן א.נ. פון פולקאווניק בערעק יאסעלעוויטש
(קאמוניקאט)

היינט, מאנטאג איז דער לעצטער טאג פון דער ערשטער פאזע פון דער ווערבירונג, מטהר קיין מיטגלידער וועלען דערווייל נישט אנגענומען ווערען.

דער איצטיגער צוזאמענשטעל פון דער לעגיאן-לייטונג און לאדז איז פאלגענדער: קרייז-קאמענדאנט — דער רעז. אפיציר ה׳ מיזלער; ראיאן-קאמענדאנט — רעז. אפיציר ה׳ זימנאוואדא; אדיוטאנט פון דער ראיאן-קאמאנדע ה׳ גליקסמאן; קאמענדאנט פון דער 1-טער קאמפאניע — רעז. אפיציר ה׳ ראוויצקי; קאמענדאנט פון דער 2-טער קאמפאניע — פאדכאראנזשי פון רעזערוו ג׳ רעכטמאן. אנזאמען צעהלט דער לעגיאן אין לאדז בערך 220 מאן.

די ... פון ... האבען

„לאדזער פראוואקאטאָרען"

די געשיכטע פון טרויעריג-בעריהמטען לאדזער פראוואקאטאר נח

(המשך).

די „סכארקעס" פון די סאציאליסטען זענען אין יענע יאהרען פארגעקומען אויף די גאסען-בירזשעס און אין ספעציעל צוגעקליבענע צוקערניעס.

דאס איז געווען אין די ציטען ווען דער שוואונג פון דער רעוואלוציע האט זיך אפגעשטעלט, נאך די בלוטיגע טעג אין לאדז נאך דעם ווי די געגעבענע קאנסטיטוציע האט אפגענארט די האפנונג פון אלע. דעמאלט האט זיך די ארבייט פון די פאליטישע פאר־טייען אין לאדז קאנצענטרירט אויף די „בירזשעס" און „סכארקעס". איינע אזא „בירזשע" איז געווען אויף דער שרעדניא גאס צווישן דער וסכאדניא און סאלנא און א צווייטער אויף וסכאדניא צווישן דער ציגעלנא-גאס און פאלודניאווא. די צוקערניעס, וואו די יודישע ארבייטער-פיהרער זענען זיך צונויפ־געקומען זענען געווען: ב „פישמאנען" אויף זאוואדזקע 6 און אויף עק פעטריקאווער און דזשעלנא. יעדען אווענט נאך דער ארבייט האבען זיך די ארבייטער און ארבייטערינס אנגעהויבען צונויפצוזאמלען אויף די דערמאנטע בירזשעס, מ'האט געמאכט דעם איינ־דרוק, אז מען שפאצירט. בעת'ן שפאציר אבער זענען ארבייטער-קוסירים געווארען א נייע פראפ־עטען וואס האבען זיך געשטעלט פאר דער פארטיי, זענען אויף דער בערזע זענען געפרעגט געווארען נייע פערזאנען וועלכע מען האט געוואלט אריינציהען; אי־בערגאנגנג זענען זיי איבערגעגעבען געווארען: פון שוין בעוואוסטזיניגע און וועלכע וואס אגיטירען און יענע האבען שפאצירט מיט דעם נייעם מענש און סוף כל סוף אריינגעצויגען איהם אין די רייהען פון דער פארטיי. אין די צוקערניעס זענען געקומען די שוין עלטערע און בעוואוסטזיניגע ארבייטער און אנפיהרער און דארט זענען כמעט באשלאסען געווארען אלע אקציעס, וואס די פארטיי האט פארגענומען.

אויף די דאזיגע „בירזשעס" און אין די צוקער־ניעס איז נחל געווען א שטענדיגער גאסט, ער האט זיך דארט געפיהלט ווי א פיש אין וואסער, הגם ער האט דארט גארנישט געהאט וואס צו טון. מ'האט איהם נישט געהאלטען פאר קיין ערנסטען מענש און מ'האט איהם טאלערירט.

אין יוני 1906 איז נח'ל פלוצלונג פערשוואונדען געווארען, מ'האט איהם אין ערגעץ נישט געזעהען און דאס האט אלע פערוואונדערט, ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז נחל איז קראנק געווארען אויף בלינדע קישקע און מ'האט איהם גענומען אין פאזנאנסקים שפיטאל אויף „אנ'אפעראציע. פונקט אין דערזעלבער צייט איז פארגעקומען די גרויסע ארבייטער-דעמאנסטראציע אין לאדז, וועלכע איז געגאנגען פון גייערס מארק איבער דער פיעטריקאווער, ווייט ארויף אויף פיעטריקאווער גאס איז אנגעקומען אני־אפטיילונג פאליציאנטען, וועלכע האט געמאכט א שרעקליכע שחיטה אין דער דעמאנסטראציע. אויף דער גאס איז דעמאלט געבליבען אין רעוואלוציאנער אין עטליכע שווער-פערוואונדעטע. די פערוואונדעטע זענען אפגעפיהרט געווארען אין פאזנאנסקים שפי־טאל. פאר נחלען, וועלכער האט זיך גראד דעמאלט געפונען אין שפיטאל האט זיך ווידער געעפענט א פעלד פון גרויס מאכען זיך. ער איז געווארען דער פערמיטלער צווישן די פערוואונדעטע און די דרויסענדיגע חברים און גלייכצייטיג איז ער אויך געווא־רען א גאנצער „פאדפראט" מיט די „אקאלאדאטש־נעגע", „פריסטאוס" און כלערליי זשאנדארמען וואס זענען נאך דער שחיטה געווען פיל אין שפיטאל. ער האט אפשר גארנישט געמיינט קיין שום שלעכטס, נאר האט רעדען מיט א „פריסטאוו" איז ביי נחלען אויך געווען א גרויסער כבוד. זיין חברען זיך מיט דער פאליציי און זשאנדארמען האט געבריינגט דערצו, אז דער „הארבאט" האט זיך ארויסגעכאפט און גע־שפרעך מיט ווערטער, וועלכע ער האט נישט געטורפט צו דערציהלען און דאס איז אויסגענוצט געווארען, אין שפיטאל האט מען דאס בעמערקט און אין די סאציאליסטישע קרייזען האט מען מיט רעכט אנגע־הויבען צו מורמלען, אז נחלען דארף מען מעהר נישט דערלאזען אין ערגעץ און מען מוז זיך פאר איהם היטען.

די פאליציי ווידער האט געמיינט, אז נח גרינג־בערג איז טאקע א גאנצער ידען און אלעם וואס טוט זיך ביי די סאציאליסטען, זיין אופן פון רעדען, זיין זיכערער טאן האט געמאכט דעם איינדרוק ווי ער וואלט אלץ געוואוסט, ווי אלץ וואס ווערט געטאן איז אויס זיין איניציאטיווע, און לויט זיינע בעפעהלען. דער „פריסטאוו" האט העכיפער וועגען נחלען גע־מאלדען דעם זשאנדארמסקען נאטשאלניק, וועלכער האט פון זיין זייט בעשלאסען דעם דאזיגען נח אויס־צונוצען פאר זיינע צוועקען.

אבער אויך דער נאטשאלניק אליין האט געמיינט אז נח איז עפעס א וואושנע מאכער און באלד ביי דעם ערשטען געשפרעך מיט איהם האט ער איהם פארגעלעגט אריינצוטרעטען אין פאליציאנישער דינסט כ יעהל'ען האט זיך דער קאפ פערדרעהט פון די פערספעקטיווען, אז ער וועט קענען ארויסווייזען זיין גרויסקייט און שטארקייט, אז ער וועט זיין דער העה פון דער סיטואציע. דער גורל פון יעדען מענש בעזונדערס פון זיין יעדען בעקאנטען וועט ליגען ביי איהם אין די הענט. די אלע, וועלכע האבען איהם ביז איצט אויסגעלאכט און חוזק געמאכט, וועלען פאר־זען ציטערען פאר איהם, די אלע, וועלכע האבען איהם ביז איצט געהאלטען פאר א „וואריאט" וועלען מוזען פאר איהם דרך ארץ האבען און איהם אונטער־טעניג זיין, ער וועט אלעמען איצט ווייזען זיינע גבורות און אלע וועלען חרטה האבען פארוואס מ'האט איהם נישט געמאכט פאר קיין גרויסען מענש.

די דערמאנטע ווערטער האט נח אליין דער־צעהלט, נאכדעם ווי ער איז אנטלאפען קיין רוסלאנד. ער האט זיך מודה געווען, אז נאר דאס איז געווען די סיבה, וואס האט איהם בעוואויגען אנצונעהמען דעם פארשלאג פון זשאנדארמסקי־נאטשאלניק און אריינטרעטען אין דינסט פון דער פאליציי. פון דעם מאמענט אן איז נח געווארען טיעט קיין פראוואַ־קאטאר און איינגענטליכען זיך פון וואַרט נאר אנ'אַ־גענט, אג'אנגעשטעלטער אין דער פאליטישער פא־ליציי מיט ספעציעלע פולמאכטען.

י. דאן.

(המשך קומט).

געהיימנישפולער זעלבסטמארד

פון א יונגער עלעגאנטער פרוי אין א דארף נעבען לאדז

(—) אין פעלד נעבען דארף יוסטינאָוו ביי לאדז האט מען געפונען א יונגע, זעהר עלעגאנט געקליידעטע פרוי מיט שוואכע סמנים פון לעבען. מ'האט די פרוי איבערטראגען אין לאקאל פון דער ארטיגער פאליציי-וואך און טעלעפאניש ארויסגערו־פען די פאגאטאוויע פון לאדז.

דער אנגעקומענער דאקטאר האט פעסטגע־שטעלט, אז די פרוי האט זיך פערסם'ט מיט עסיג־זעסענץ. מ'האט דער פרוי אויסגעפלומט דעם מאגען און אין א גוססדיגען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין ראדאגאשטש.

די זעלבסטמערדערין האט נישט געהאט ביי זיך קיין שום פאפירען און דאקומענטען און ביז איצט איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען, ווער זי איז.

ס'איז פערהאן א פערדאכט, אז די פרוי איז א לאדזערין, וועלכע האט געוואוינט אויף זומער־וואוינונג אין יוסטינאָוו. קיין קאנקרעטע אינפאר־מאציעס זענען נאך נישטא.

טעניס-טורניר אין לאדז

דער יוד איצקאוויטש - יוניארען-מייסטער, י. סטאלאראוו-פוילישער מייסטער

אז אין פערלויף פון די לעצטע טעג איז אין „טעניסצאל" פארגעקומען א טעניס-טורניר, וועגען דער לאדזער מייסטערשאפט. אין די פריהערדיגע יאהרען פלעגט שטענדיג, ביי אזא פאל, אראפקומען קיין לאדז די בעסטע טעניס-שפילער פון פוילען. עס פלעג־טען קומען בעריהמטע וועלט טעניס-שפילער (דער־לאנגער פרען האט אין 1927 ערצילט צוזאמען מיט סטאלאראוו די לאדזער מייסטערשאפט.)

דער היי-יאהריגער טורניר האט צוגעצויגען ווע־ניגע שפילער, און דער טורניר איז געשטא־נען אויף נידעריגען ניווא. פון די טעניס-שפי־לער וואס האבען אנטייל גענומען אינם טורניר איז כדאי צו בעמערקען דעם יונגען יוד איצקאוויטש, וועל־כער דאס יאהר שוין צום צווייטען מאל ערצילט די לאדזער מייסטערשאפט פון די יוניארען.

מאקס סטאלאראוו האט אין טורניר נישט אנטייל גענומען, ווייל ער געפינט זיך איצט אין מילטער. דער יוד. שפילער גאלדשטיין אויס ווארשא האט נישט גע־האט קיין מזל. ער האט געשפילט מיט י. סטאלאראוו אין פערשפילט.

אינם טורניר האבען אנטיילגענומען העכער צוויי יודען אבער דורך איצקאוויטש און דעם יונגען ארט־שולער אויס לעמבערג (גאלדשטיין איז שפעטער גע־ווען ריכטער) האבען זיי קיין גרויסע נישט בעוויזען.

די רעזולטאטען זענען פאלגענדע: דעם לאדזער מייסטער-טיטול ביי די יוניארען האט ערצילט איצקא־וויטש (2) ריכטער.

די מייסטערשאפט ביי די מענער האט ערצילט י. סטאלאראוו, שלאגענדיג דעם קאטאוויצער אנדזשע־יעווסקי 1:6 2:6 4:6 דאס 2-טע ארט אנדזשעיעווסקי.

אין דער גרופע „מענער פאר" האבען געוויגט י. סטאלאראוו און פאפלאווסקי, שלאגענדיג שטיינערט און שטאטלענדער אין 4 סעטען.

די פרויען-מייסטערשאפט האט ערצילט די קא־מאוויצערין וואלקמער, דאס צווייטע ארט ווערא ריכטער, די געוועזענע פוילישע מייסטערין.

טענץ מיט מעסער-שטעכעריי

(עג) אויף קילינסקי 77 איז פארגעקומען א פערד־שע טראגעדיע אין לאקאל פון די פאה-ארבייטער. ווען דער עולם איז שוין געווען אביסעל בגילופין, איז צווישן דעם 20-יעהריגען זיגמונד אברעט א קצב אויסגע־בראכען א קאנפליקט מיט דעם 27-יעהריגען א־הרן הענשעל אויך א קצב. נאכדעם איז געקומען צו ווערטער מיט זיינער א בעקאנטער. העגשעל האט דערלאנגט אנצען א שטויס נעבען און אברעט האט ... טער אין האנד זיך געווארפען צו פערטיי־דיגען דעם כבוד פון זיין דאמע.

די געסט האבען בערוהיגט ביידע צדדים און ס'האט זיך דערווייל פערענדיגט מיט דעם, וואס העגשעל האט אריינגעכאפט א פאטש. ווען אברעט איז שפעטער ארויס אויפ'ן הויף איז העגשעל איהם נאכגעלאפען און אויפ'ן הויף צושטאכען מיט א מעסער.

אברעט איז געפאלען בעווסטלאז זיך מיט בלוט. דאס האט בעמערקט אברעטס חבר אגינסקי און האט זיך אנגענומען זיין קאמיראד. ס'איז ענטשטאנען א געשלעג און וועלכען ס'האבען זיך אריינגעמישט נאך עטליכע פערזאן. דעם געשלעג האט ליקווידירט די פאליציי און די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט די אלע דריי ערטיילט הילף און זיי אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט.

א גנבה אין א באנק

(2) שבת נאכמיטאג איז אין פראגצויזיש פאר־לישען באנק געקומען דער אינקאסענט פון דער פירמע משעראדז, (טראמוואיאווע 16) כדי איינ־צוקאסירען א געוויסען בעטראג. אין דער צייט ווען ער האט ביים קאסירער אפגענומען דאס געלד, האט א גנב אויפגעשניטען די לעדערנע טאש און ארויס־גענומען א פעקעל וועקסלען אויף 5,666 זל.

פאליציי זוכט דעם גנב.

אויסערגעוועהנליכער ערפאלג פון „גולם"

ווייטערע פארשטעלונגען פון די „ווילנער" אין שטאטישען טעאטער

נעכטען האבען די „ווילנער" צום צווייטען מאל אויפגעפיהרט דעם „גולם" פון לייוויק. אויך נעכטען איז געווען, ווי אויף דער פרעמיערע איז די פארשטע־לונג פארגעקומען ביי אנ'איבערפולטען זאל. דער עולם האט די ארטיסטען אויפגענומען מיט אויסער־געוועהנליכער התלהבות.

היינט ווערט ווייטער געשפילט דער „גולם".

אויפרוף פון דער באלוטער תלמוד-תורה

זייט וויסען, לאדזער יודען, אז עס העלט דארבייט אז די „תלמוד תורה" אלעקסאנדראווסקא 13 זאל חלילה פערמאכט ווערען, דעריבער בעטען מיר זעהר די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאדז אונטערצושטיצען די תלמוד תורה, וועלכע עקזיסטירט שוין איבער 30 יאהר, און אין וועלכער עס געפינען זיך שוין העכער 300 ארימע קינדער.

לאדזער יודען! מיט אייערע גראשענס קענט איהר בעהיטען פון אונטערגאנג אזא אינסטיטוציע, וועלכע ערציהט יודישע קינדער בדרך תורה. מיר האבען שוין געווארט אויף אויסערליכע הילף אבער זי איז נישט געקומען. האפען מיר אויך, אז יעצט וועט איהר אויך נישט בלייבען גלייכגילטיג און וועט זעהן קומען אונזער ביטע און איהר וועט אונטערשטיצען, און גלייכצייטיג מאכען מיר אייך בעקאנט, אז מיר שיקען ארויס מענשען אויפצונעמען מיטגלידער פאר די תלמוד תורה בעטען מיר אייך לאדזער יודען, אז קיינער זאל נישט ענטזאגען פון צו פערשרייבען זיך אלס מיטגליד.

די פערוואלטונג

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, ד. 25. אויגוסט 1930

11.58 צייט-סיגנאל פון ווארשא און העינאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא. 12.05 מוזיק פון גראמאפאן-פליטען. 13.15 טאג-פראגראם, קינא און טעאטער-רעפערטואר. 15.50 פארלעזונג. 16.15 גראמאפאן-פליטען. 17.10 קאמוניקאציע-איבערזיכט 17.35 לאדזער פאסט קעסטעל. 18.00 לייכטע מו־זיק פון „גאסטראנאמיא" אין ווארשא. 19.00 פארשידענעס. 19.20 טעכנישע שמועסן. 19.35 ספארט-קאמוניקאט. 19.50 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, פראגראם אויף מארגען, קאמוניקאטען, צייט-סיגנאל פון ווארשא. 20.00 ראדיא-זשורנאל. 20.15 וויאלין-רעטשיטאל. 21.00 פאפולערער קאנצערט פון „שווייצער טאל" אין ווארשא. 22.00 פעליעטאן. 22.15 קאמוניקאטען, טאנץ-מוזיק.

ספארט-בעוועגונג

„ו.ס.ס." — מייסטער פון דער לאדזער „א" קלאס.

„ו.ק.ס" — „טוריסטען" 22 (0.1)

„ל.ט.ס.ג." (רעז.) — „ארפאן" 1:1

„ביעג" — „אוניאן" 0:2

„פ.ט.צ." — „ווידזעוו" 0:2

„ווידז. מאנופאקטור" — „דזשע־טעלמא" 1:3

רעזולטאטען פון די „ליגע" קאמפען אין פוילען

„ל.ט.ס.ג." — „גארבארניא" 4:1

„ל.ק.ס." — „ווארשאוויאנקא" 1:4

„ווארטא" — „קראקאוויא" 1:4

„לעגיא" — „טשארני" 1:1

קראקא.

„מכבי" — „קראקאוויא" (רעז.) 1:1

„מכבי" איז דער זיכערסטער קאנדידאט אויפ'ן מייסטער פון קראקא.

„וואוועל" — „טארנאוויא" 1:1

אפגעשניטן די נאז בעת א געשלעג

(נא) יוזעף קאקאלטשיק פון אנדזשעיא זיבען אין דרייסיג אין טאדעאוש אנדזשעיעטשאק פון קוויאטקאוו־סקע 26 אין באלוט זענען געגאנגען אויף ראדוואנסקא גאס. ביים טויער פון הויז נומער 48 זענען זיי בעפאלען געווארען דורך דריי פערזאן מיט מעסערס אין האנד. קאוואלטשיק און אנדזשעיעטשיק האבען אויך ארויס־געכאפט מעסערס און ס'האט זיך ענטוויקעלט גאר א „ליטיש" געשלעג, וועלכען ס'האט געקענט ליקווידירען ערשט די פאליציי, וועלכע איז אנגעקומען אויף די געשריען.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט די פער־וואונדעטע ערטיילט הילף. קאוואלטשיק האט בעקו־מען אלס וואונדען מיט א מעסער, אנדזשעיעטשיק האט בעקומען סך הכל פ'ער מעסער-שטעך, דערפאר אבער האט מען ביי איהם אפגעשניטען די נאז.

פון די אנפאלער האט מען קיינעם נישט געכאפט די פערוואונדעטע ערקלערען אז זיי זענען די אנפא־לער נישט בעקאנט. פאליציי זוכט זיי.

יונגע פרוי הענגט זיך אויף א בוים אין פארק

פערצווייפעלטער שריט צוליב פאמיליען-סכסוכים

קאליש, 25. (טעלעפאניש).

דא איז בעגאנגען זעלבסטמארד אויף א שרעק־ליכען אופן די 21-יעהריגע מאריא קושנער.

שפעט פיינאכט האט דער וועכטער פון קאלי־שער פארק דערהערט א גערויש צווישען די ביי־מער. ער איז צוגעגאנגען צו דעם ארט און דער־זעהען אויף א בוים הענגען א יונגע פרוי. דער האלז איז ב ייאהר געווען איינגעשניטען פון א רינעם לעד־רענעם פאסעק. די פרוי האט נאך געלעבט און האט זיך פערצווייפעלט געראנגעלט אין טויטקראמפען.

דער וועכטער האט די פרוי פאלד אפגעשני־טען פון בוים. עס האט זיך ארויסגעוויזען אז דאס איז די מאריא קושנער, וועלכע האט בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד צוליב פאמיליען-סכסוכים.

אין א שווערען צושטאנד האט מען די פרוי אפ־געפיהרט אין שפיטאל.

דאס יודישע לעבען אין רומעניען

א גרוס פון הערץ גראסבארד

מיר בעגעגענען זיך מיט הערץ גראסבארד׳ן מיט דעם מייסטער פון יודישער רעציטאציע קונסט צוריק צוגעקומען פון זיין צוויי־חדשים׳דיגען טורנע איבער בעסאראביע און בוקאווינע און פערפיהרען מיט איהם א שמועס.

עס רעדט זיך ווי א שמועס — קיין „אינטערוויו", האלט אבער גראספארט, וועגען נישט זיי ספעציאליטעט. אלין וואס ער קאן אונז איבערגעבען איז א פאר ידיעות, איינדרוקען, ארויסזאגען מיינונגען האט ער נישט ליב. אט רעדט מען למשל וועגען טעאטער הייבט גראספארט אן:

— דאס וואס ס׳ווערט ביי אונז געטון ארום טעאטער, קומט מיר פאר ווי מען וואלט זיך מיט גרוים טרחה געפארעט ארום פערפוצען דעם קוימען ארייננשטעלען פענסטער אדער אין בעסטען פאל איבערבעסערען דעם דאך אויף א בנין, וואס שטעהט אויף א פערפוילטען פונדאמענט און קאן יעדע מינוט איינפאלען. עפעס וויל מען זיך נישט אפגעבען קיין דין וחשבון וועגען אמת, מען שמועסט נישט וועגען תוך. לגבי די דערגרייכונגען פון א גראנאור טעקי־טעאטער צי א „הבימה" זענען אלע האלבע מיטעל, וואס ווערען ביי אונז אנגעווענדעט א פשוטער אנאכראניזם, צו שאפען א גוט טעאטער מוז מען ארויס פון די קליינע השגות און פון דעם מנהג צו פערענטפערען די קלאגענדיגע רעזולטאטען מיט רוחק און מיטלען. מיט — „בערינגונגען", ווען מיר האט מען פאר זיך א פארטיגע טעאטער־אויפפיהרונג קאנען מיר צו איהר צולעגען נאר איין מאס: וואס איז דא דערגרייכט און געגעבען געווארען? און פונקט ווי מיר פערגעפערען נישט קיין שלעכט אנגעמאלען בילד מיט דעם וואס למשל.. די פענזלען האבען נישט געטויגט, די פארב איז געווען שלעכט אדער דער מאלער איז געווען מיד, אזוי קאן אויך א טעאטער נישט אנגעהען קיין פערענטפערונג מיט „מיטעל" אדער „בערינגונגען". ווען מען וויל עפעס ממשות׳דיגעס דערגרייכען, מוז מען טאקע אט דעם מיטעל האבען. מען מוז האבען א בני, אז א יונגען פעהיגען שוישפילער־מאטעריאל. אז מאסטערען ביי וועמען זיי צו לערנען. און אז דאס איז נישטא, איז טאקע — נישטא.

דא כאפט זיך אבער גראספארט צוריק.

— אז מען איז אליין א שוישפילער, דארף מען איינענטליך וועגען טעאטער נישט רעדען; מען דארף בעווייזען, און ווען מען האט נישט די מעגליכקייט דערצו, איז שוין בעסער אינגאנצען נישט צו רעדען.

מיר ווענדען זיך צו גראסבארט׳ן:

דערצעהלט אונז עפעס וועגען דער יודישער ליטעראטור־בעוועגונג אין רומעניע, וועגען קולטור־מצב פון די רומענישע יודען בכלל. מען ווייסט וועגען דעם קיבוץ נישט מעהר ווי — אנטיסעמיטישע עקסצעסען, ווירטשאפטליכער קריזיס אבער עס איז דאך דארט נאך עפעס פערהאן, און אט דעם מאדערנעם יודישען ישוב, וואס איז פאר אונז שטענדיג א שטיקעל סוד. עס האפט זיך אזוי, אז דאס ריכטיגע יודענטום איז אינגאנצען ריזה, פערגרעבט אפגעשטאנען אדער אסימילירט און אט טוט דארט פלוצים א וואקס אוים אגלמע היכטער ווי א אליעזר שטיינבארג, איציק מאנגער, דער טעאטראל יעקב שטערנבערג, דער שריפטשטעלער משה אלטמאן, דער מאלער ארטור קאלניק און אט פאהרען כסדר קיין רומעניע יודישע טעאטערס און אנדערע קונסט און אנדערע ליטעראטור־פארשטעהער אונטערע און זוימען זיך דארט אפ מאכען, חדשים, יאהרען גאנצע. ווי אזוי זאל מען דאס דערקלערען?

— וואס נוגע די אויסגערעכענטע נעמען — ענטפערט גראסבארט — וועל איך אייך אפיסעל אנטווישען. איך וויל אייך אויפמערקזאם מאכען, אז א הויך מאנגערן, וואס שטאמט פון יאס, קומען דאך די איבעריגע ארוים נישט פון איינענטליכען רומעניע (אלט־רומעניע) נאר פון די ניי־צוגעקומענע פראווינצען, דער עסטרייכישער בוקאווינע און דער רוסישער בעסאראביע, ווי עס איז פון פריהער פערהאן געווען א לעבעדיגע יודישע בעוועגונג. און דער מאלער קאלניק איז דאך א גאליציאנער. ער שטאמט פון סטאניסלאוו. און וואס נוגע דעם אנטערעס פאר יודיש טעאטער, פאר יודיש שבכלל, וואס מען געפינט ביי די רומענישע יודען, איז דאס פאר מיר בכלל קיין וואונדער נישט. איך האלט, אזוי אזא אינטערעס איז פאראן אומעטום ווי עס לעבען נאר יודען, וואלען זיי זיין פון אויבען ווי אפגעשטאנען און מכלומרשט אינגאנצען אסימילירט. דער יחוס צו יודיש און יודישער קולטור איז עפעס א אטאוויסטישע פאטענץ, וואס דרימעלט אומעטום ווי נאר עס לעבט א מענש פון יודישער ראסע. די פאטענץ דארף מען בלויז קאנען דערוועקען און אקטיווירען. די דערשיינונג האב איך א סך מאל אבסערווירט און ד איז פאר מיר קיין נייעס נישט.

ווי מיר נעמען רעדען וועגען די יודיש־רומענישע דיכטער, שטעלט זיך ארוים, אז גראסבארט איז איצט אינגאנצען אונטער דעם רושם פון דער בעגעגעניש מיט שטיינבארגען, וואס איז קנאפ פאר זיין אוועקפאהרען פון טשערנאוויץ צוריקגעקומען פון בראזיליע. גראסבארט איז פשוט פערכאפט. פערכשופט פון דער רייכער טעמפעראמענטפולער און אריגינעלער פערזענליכקייט פון גרויסען משלים־דיכטער. ער האלט אין איין דערצעהלען וועגען איהם און ציטירען פון ואויסענווייניג זיינע מעשה׳לעך און משלים, לויט גראסבארט דערצעהלט האט שטיינבערג פערבראכט אין בראזיליע איבער צוויי יאהר און האט דארט אנגעפיהרט מיט א שלום־עליכם שול און ריא דע זשאנעירא. די האיגע שול האט ער אוועקגעשטעלט אויף א גאנץ נייעם אופן. ווען ער האט אנגעהויבען ארבייטען, האבען די קינדער כלל קיין יודיש נישט געקאנט און ער איז די ערשטע צייט געשטאנען פאר א פראבלעם, וואס ער וועט דא טון מיט אזא מאטעריאל. אבער אין קנאפע פאר חדשים האבען די קינדער אזוי זיך איינגעלעבט מיט יודיש, אז ס׳איז אויסגעקומען, ווי די שפראך וואלט פון פריהער אין זיי פערדאן געווען און מען האט זי בלויז ארויסגעגראבען. (ווי־דער אמאל דערוועלבער פענאמען, ווי מיט דער פאטענציעלער דיספאזיציע צו יודישער קולטור ביי א וואסער סיזאל גישט זיין יודישער בעפעלקערונג).

שטיינבערג, האט געהאט גרויסע פעדאגאגישע דערפאלגען, ער האט אויסגעפיהרט מיט די קינדער אייגענע פאר זיי געשאפענע פיעסען און ארויסגעגעבען א פיבל (א לערן־ביכעל פון אלף־בית). ער האט אויך א ריגה טעארעטישע פעדאגאגישע ארבייטען, וואס ער קלויבט זיך איינגיכען פערעפענטליכען. לויט גראסבארטס שילדערונג זעהט ער אויס צו זיין א פענאמענאלער קינדער־ליבהאבער און האט ווארפט א כאראקטעריסטיש ליכט אויף אויף זיין היכטערישער שאפונג, וואס ווירקט זיך אויס. אויף גיפיל אונז איז בעקאנט, דער עיקר און משל און מעשה׳לע.

געדרוקט האט נאר שטיינבארג פון איצט ווייניג וואס — א פאר קינדער־מעשה׳לעך און א קישענעווער קינדער־זשורנאל, די צוועלף משלים און דער גרויסער פראכט־אויסגאבע פון ארטור קאלניקס האלצשניטען, וואס זענען אנגערעגט געווארען דורך אט, די משלים א. ט. „דורך די ברילען", (טשערנאוויץ 1923) און א האנץ דעם הא און דארט איינצלנע לידער.

חוץ משלים האט שטיינבארג פערטיג צום דרוק א פאר קינדער־פיעסעס ו יאויך א גאר־איינענארטיגע בעארבייטונג פון פרק׳ס „ביינאכט אויפ׳ן אלטען מארק" און די „גילדענע קייט".

איך וויל דא בלויז ברענגען צום אויסדרוק מיין בעגייסטערונג און פערכאפטקייט מיט דער פערזענליכקייט פון גרויסען דיכטער. מיט וועמענס שאפונג איך האב מיך בעקאנט מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק און איצט האב איך געהאט דעם נחת רוח צו דערקענען איהם פערזענליך. פאר מיר איז קלאר, אז מיר האבען דא צו טון מיט א קלאסיקער און דאס וועט באלד קלאר ווערען פאר אלע, אפילו פאר די סצעפטיקער, ווי נאר שטיינבארגס משלים וועלען דערזעהען די ליכטיקע שיין, זיי וועלען ווערען בעליבט און פאפולער. זיי וועלען בלייבע און אין דער יודישער און אפשר אפילו אין דער וועלט־ליטעראטור אויף תמיד. עס איז בלויז געווינשען זיין וואלען בעקאנט ווערען ווי אמגיבסטען.

יודישע עצות

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יודישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער

קופאן
יודישע אפטיילונג
פון „נייעס פאלקסבלאט".

בעם דערלאנגען אנ׳אנפראגע אויף א יודישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ׳ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארוינגעגעבען אויף אנפראגען אהן קופאן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

922 א שטענדיגער לעזער פון בראשעווינער נאס.

מעג ער זיינא געהילף פערקויפער, קוים רע־כענט ער זיך פאר אנ׳אנגעשטעלטען און נישט פאר קיין ארבייטער האט ער דאס רעכט אויף א 3 חדשים׳ דיגע קינדיגונג וואס שייך אורלויב, קוים ארבייט ער ערשט די ערשטע 11 חדשים אויפ׳ן פאסטען, קומט איהם נישט מעהר ווי 2 וואכען.

923 טעגליכער לעזער משה ז.

דאס געזעץ מאכט נישט אפהענגיג דאס בעד־ שווערען א בעל חוב פון דער גרויס פון דער שולד־ דיגער סומע. מכיוא קאנט איהר אויך פאר 15 זלאטעס איינקלאגען און געריכט אי פארען ע בו בעל חוב א שבועה.

איהר מוזט אבער קענען בעווייזען, אז איהר האט איהם די גאנצע צייט אומאויפהערליך געמאנט, אנדערש קאן אייער תביעה אפגעווארפען ווערען צו־ ליב פערעלטערטקייט.

אויב די טאכטער האט אויסגעשטעלט אויף דער מוטערס נאמען וועקסלען, קאן מען זי הערפאר צו ציהען צו שטראפליכע פעראנטווארטליכקייט.

.924 א נארווער האנדעלסטער מיסטער.

בלויז די געלד־שטראף קאן פערבייטען ווערען אויף ארעסט דאגעגען די פראצעס־קאסטען קאנען נישט פערביטען ווערען אויף ארעסט.

.925 א האנט ואקענמאכער.

.926 טיגרים.

.927 גן עדן.

.928 ה. פ.

.929 ב. בער.

.930 א שטענדיגער לעזער פון בראשעווינער 56.

931 א פאפאראוויעק ב. פון לענטשיץ.

.932 א לעזער פון אל. קאשצ.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער־ זענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

.933 ב. חעלעמער.

דער גט־פראצעס דארף קיין סך געלד נישט קאסטען.

די הויפט־פראגע איז נאר, צי די פרוי וועט אויף דער געריכטס־פערהאנדלונג אויפ׳ן גט מסכים זיין.

אלענפאלס וואלט פאר אייך נוטיגשען געווען, אז אייער איהר נעמט אונטער די ערשטע רעכטליכע שריט האלט איהר זיך פערשטענדיגען וועגען דעם ענין מיט אונזער יוריסט.

.934 יוסף ה.

און דער פארם, ווי איהר שטעלט די פראגע איז היפאטעק אין אבסטראקטער בעגריף.

דאס געזעץ זעהט פאר 3־ערליי פארמען פון א היפאטעק: א רעכטליכע, א געריכטליכע און א קאנטראקטנע. אלזא וועגען וואס פאר א פארם הי־ פאטעק האנדעלט זיך אין אייער פאל?

.935 א לעזער פון וואלטשאנסקע 43.

ס׳איז א פראגע, צו ס׳איז אויסגעפערטיגט געווארען פון אייער איגענעם שטאף אדער פון קליענטס.

אין ערשטען פאל ווערט די פראטענציע וועגען ארבייטסלוין פערעלטערט נאכ׳ן יאהר.

אויב די ארבייט איז אויסגעפערטיגט געווארען פון אפפערטרויטען שטאף, ווערט די פרעטענציע פערעלטערט נאך די 6 חדשים

.936 טייך.

די פארשריפט, לויט וועלכע אנ׳ארבייטער האט דאס רעכט אויף אנ׳אורלויב ערשט נאך א גאנץ יאהר ארבייט אויפ׳ן פאסטען איז נוגע נאר דעם אורלויב פאר׳ן ערשטען יאהר.

דאגעגען בנוגע די ווייטערדיגע ארבייטס־יאהרען ווערט שוין ביים ערטיילען אורלויבען בעריקזיכטיגט א קאלענדאר־יאהר. דער זעלבער כלל גילט אויך און פאל פון א קינדיגונג.

.937 א בעקאנטער גארן־הענדלער.

אויב איהר זענט נישט מסכים אויפ׳ן רעגולאציע אופן, וואס די בעראטונג פון די קרעדיטארען האט בעשלאסען קאנט איהר דערלאנגען אנ׳אפעלאציע דאס רעכט צו דערלאנגען אנ׳אפעלאציע האבען נישט בלויז די קרעדיטארען וועלכע זענען בעת דער בע־ ראטונג נישט געווען אנוועזנד, נאר אויך די קרעדי־ טארען וועלכע האבען זיך אין דער בעראטונג ארויס־ איקלאר א בעטיילינט.

.938 רעגענבערג.

אויב דער אופארל, האט ביים שליסען דעם איקלאר נישט קוועסטיאנירט די פרעטענציע פון בעטרעפענדען קרעדיטאר, קאן זיין שפעטערדיגען פראטעסט שוין נישט האבען קיין רעכטליכע בעדייטונג אפילו ווען ר׳איז דערלאנגט געווארען פאר דער רעכטס־קרעפטיגונג פון אוקיאד.

.939 לעאן.

א שותף דארף טאקע נישט זיין פערשריבען אין קראנקען־קאסע. ארבייטען אויף פראצענטער הייסט אבער נאך נישט קיין שותף.

שיקט צו אנ׳אפשריפט פון געשלאסענעם אפמאך.

דאס ערשטע מיידעל

פון ניקאלאי באגדאנאוו

.35

איך בין גלייך אויפגעשפרונגען. דער פערשאל־ טענער סוהר שטשוקין איז אווי אריין אין דער האליע, אז ער האט זיך ארויפגעזעצט אויף מיר מיט אנ׳ אמת. דער ארבייטער איז אויך אויפגעשפרונגען. מיר האבען פערדריקט די פיסטען קודם־כל ארונטער געווארפען דעם צאר־ליאלקע, און ס׳האבען א פליה געטון און און פערשמירענע זייטען זיין פלעשעל און קרוין. די פורזשויען האבען גענומען אונז בעגריסען: „גוט אזוי, העלדען, מיר האבען איהם אויך דעם דעם צאר נישט ליב. א הינטישער זוהן געווען". נאר מיר האבען זיי אויך פערטריבען, און די סאלדאטען האבען אונז צוגעהאלפען, און דעם גענעראל האבען מיר, ווי סיפערהארך צו זיין, ארויסגעלאזט פון דער טריבונע. דא האבען מיר אזוי ווי אפגעאטעמט און פלוצלונג גענומען ניסען.

דער ארבייטער, פויער און רויט־ארמייער האט בען געיובל׳ט, א פולער זאל: דא הערען מיר: „אך, אך, וואס האט איהר אנגעמאכט, ס׳איז אומגעקומען הוסלאנד. אך". מיר קוקען זיך אום — דער אונטער־ ליגענט מיט׳ן שרעם. האבען מיר זיך אוועקגע־ שטעלט אנטקעגען איהם און אנ׳אפענער פאנע:

— וואהין — פרעגען מיר — ווילסטו: אויף די הורבות, אדער מיט אונז און א נייער, פרייער וועלט?

האט זיך פערלוירען דער אינטעליגענט און זאגט:

— כ׳קאן נישט, כ׳פין נישט בעפולמעכטיגט, אלעס ווי זיי זאגען — און ער האט אנגעהויבען מיט [illegible] אויסגעשטערטע צורה.

ס׳איז ארויסגעקומען שטארק.

און ווען מיר האבען געזונגען דעם „אינטערנאציאנאל", האט דער ענטציקטער עולם געציטערט. דאס בילד האט אונז אליין בעגייסטערט, וואס שייך אנדערע, האט מען פון הינטער די מאסקעס נישט געקענט זעהען.

נאך די אלע געשעהענישען האט אויף דאנס אויפגעשפילט די מוזיק און ס׳איז אוועק א טאנץ.

איך האב א שעפטשע געטון פאטאפיטש׳ן: איך וויים און קאן אויסטאנצען צוזאמען מיט סאניאן א דארפישען טאנץ „אין סאד, צי און גארטען". פאר־ טאפיטש האט גלייך איינגעארדענט די זאך, בעארבייט חבר פעלשע, און אט האבען די מוזיקאנטען אנגע־ הויבען:

„אין סאד, צי אין גארטען א מויד האט גע־ טאנצט". איך האב געפיהרט סאניאן און זי א לאן געטון און א ראד, און זי איז אוועק אזוי שוועבענדיג, שלייכענדיג, מיט גריבעלעך אין די באקען, טרייסט לענדיג מיט׳ן קאפ האר און שפילענדיג מיט׳ן בליק.

און ס׳איז געקומען דער מאמענט, האב איך זיך א וואָרף געטון נאך איהר, געכאפט, אנגעיאגט, אנגענעריפען, נאך זי און אוועק, אלץ אהעק. איך האב געפרובט צוגעהן צו איהר אייגעל און צארט. נאר זי האט זיך אפגעהאלטען, האב איך ווידער געווארענט.

און צום סוף, ווי לויט דער מוזיק, האב איך זי ארומגענומען און זיך אוועקגעלאזט מיט איהר אין א ראד. און הערנאך אוועקגעפיהרט זי צו דער גרופע חבר׳ה [illegible] די אפלאדיסמענטען פון גאנצען עולם. און פערשטעהט זיך, אז נישט אין טאלק, נישט אין פארעסטאן מיט מילאוואנאוען, נאר אין פשוטען טאנץ און זי געפעלען געווארען מעהר ווי אלין און דעם אזענד. פונדעסטוועגען איז זי, ווי נאר ס׳איז געקומען צום טאנצען געארגמעטרהייט, ווידער אוועקגעפלויגען מיט׳ן ווייסענעם רויט־ארמייער מילאוואנאוען. נישט אפטרעטענדיג פון איהם, האט זי פערבראכט דעם רעשט פון מאסקאראד. אט ווי א אזוי זי איז זיך בעגאנגען.

צום סוף האט דערפרעהט דעם עולם דער פריז. די נאכט־קעניגין און דער גרינער אומעטיגער נאפאר לעאן, וועלכע האבען געקראנען מעהר פריז־פילעטע־ ווי אנדערע, האבען געקראגען די פריזען — האוע חזירים׳לעך.

נאכ׳ן מאסקאראד האט סאניע ערפאלג טוויר שען שמאטיגען עולם זיך ארויסגעווייזען אין פאקטען. איך האב גענומען בעגעגענען מיהלעך, אפגעשוירע זי, אין רויטע און בלויע העמדלעך און אפילו אין שטיוועלעך, און ווען איך בין אריין אין שיל, האב איך זיך ממש דערשראקען: אלע מיידלעך האבען זיך אפגעשוירען, און די עטליכע, וואס האבען איבערגע־ לאזט די האר, איז מען דערגאנגען די יאהרען. איך האב זיך געפרעהט מיט׳ן ערפאלג פון אונזער ווירקונג נאר ווען איך בין געקומען אין קרייז־קאמיטעט, האב איך בעמערקט אויף דער חברה א געוויסע פערלוי־ רענקייט. איך האב זיך דערוואוסט, אז קאסטיצקי שטעלט ארויף די פראגע וועגען איהר אויפפיהרונג.

— גערה צום טייוועל — ווענדעט זיך אפ פון איהם פאטאפיטש — וועגען דעם — א פערזאמלונג, א פראטאקאל. ווילסט, וועלען מיר זיך דורכרעדען חבר׳יש.. מיר וועלען עפעס צוטראכטען. מיר ווערען פרובען איבערבעסערען.

— גוט, אבער לאמיר זיך דורכרעדען!

האבען זיך אויף קאסטיצקיס פערלאנג צונויפ־ געקליבען אלע חברים אויף א ספעציעלען שמועס וועגען סאניען. אונזער ערשטער מיידעל, וועלכע איז אזוי גוט געקומען צו אונז און געארבייט, געווארען אנ׳אזאי טאריטעט, און פלוצלונג האט זיך עפעס אנ־ געהויבען נישט גוט.

— נו, וואס, נו, רעד — האט זיך פאטאפיטש אנגעוועצט אויף קאסטיצקין.

— וואס איז עס, זי דרעהט זיך א קאפ מיט מיר לאזאנאיען, און ער איז נישט אונזערער טיפ, א מיליטערישער ספעץ, אין קליינינקייט, מען וואלט איהם געדארפט אויפ׳ן פראנט אוועקשיקען, האט גער זיך דא אוועקגעזעצט. זי האט נישט קיין רעכט צו פערבייטען דעם קאמסאמאל אויף איהם!

— אין עס רעדט נישט אין דיר קיין אייפערזוכט?

— פארוואס?

— דערפאר, וואס איך אליין טראכט אמאל אזוי אין פיהל ערגעץ טיף, אז איך בין אייפערזיכטיג, און דאס טייג דאך נישט. דער מיידעלס אויסוואהל דארף זיין א פרייער. מיר קענען דאך נישט צווינגען זי ליב צו האבען נאר קאמסאמאלצעס?

— הם... איך רעד נישט וועגען קאמסאמאלצעס אבער ער רייסט זי אוועק פון ארבייט. זי קען נאך אך רינגערפאלען אונטער א פרעמדער ווירקונג, און עס איז בכלל נישט בעקוועם; אט די אומפארטייאי־ שע וועט זי אויסנוצען און זי וועט אליין אנהויבען זיך פינאנציעל־אין וועגען די אומפארטייאישע! ביי די ווערטער האב איך א קוק געטון אויף קאסטיצקין און זיך דערמאנט דאס בילדעל און וואס־ציטער.

— אמת — האט איהם צוגעהאלפען קאמונא, וואס איז פלוצלונג רויט געווארען, — זי האט ווענינג איינענע קאמסאמאלצעס, און איך וועל אפילו אזוי אוועקשטעלען די פראגע... אויב מען האט אונז אוים געקליבען אין א קרייז־קאמיטעט, ווי די בעסטע פון אונזער קרייז, זאל זי זיך מיט אונז צופרידענשטעל־ לען.. זי איז א שלעכטע קאמסאמאלקע, וועל איך זאגען, מען דארף איר א ארויסיאגען! א — און ער האט אויף אלעמען א קוק געטון פון אונטער שטערען

(פארטזעצונג קומט)

ליבע און פערברעכען

— ער, ס'איז נישט וויכטיג! — האט זיך הישעיר קאבס אפגערופען — מיר ווענען פערשטעהט איהר מיך, מיינע פריינד,,, מיר האבען אמזמער געהאנט איינעם א מענשען מיטן נאמען קאשטאן, וואס נישט לאנג צוריק האט מען איהם אויפגעהאנגען... דאס, מיין טייערע, איז נישט קיין קלייניגקייט צו קאנען א מענשען, וואס מ'האט אויפגעהאנגען... דאס, פערשטעהט איהר מיך, הערנעהמערט געוואלדיג!.. אלזא, האט איהר טאקע ענטגילדיג בעשלאסען, או וואוהר קאנט מיר נישט די וואך ווידמענען אין וואוזגר?

— ליידער איז עס אזוי, הער הישעיקאבס!

סעם הישעיקאבס האט זיך פערטראכט א גלעט געטאן בייז דער נאמבע.

— עס געהט מיר נישט! — האט ער א זאג געטאן — אבער... פינדעסטוועגען גיט נאך א טראכט. אם זעהט, דאס איז מיין אדרעס!.. דארט אט, פער־שטעהט איהר מיך, פערהאן א טעלעפאן. און ווי נאר איהר וועט מיר אנקלינגען, בין איך תיכף ומיד ביי אייך!.. נו, און אייב איהר וועט אמאל אנ־אונטער זיין פריי, וועלען מיר ביידע צוזאמען פער־ברענגען גאר נישקשה'דיג!

ער האט צוגעווארט פיר מערי, וועלכע האט זיך קוים איינגעהאלטען פון אויספלאצען מיט א געלעכטער, האט איבערגעשריבען זיעם אדרעס, און ער איז מיט שטאלץ אוועק.

ביים פריהשטיק האט מערי געוואגט צו זאגען:

— איהר, הייסט, לעבט, איהר האט [illegible] געד־קראגען א געפערליכען קאנקורענט.

— ער? — האט זיך לעאן פערדאסט.

— בטעג, נאר אלע נראגע אויסרופען אין דער געזעלשאפט פון א דאמע, זכפירט נאר ביים פריהשטיק...

— אבער, וואס איז עס פאר א פארשוין, וואס האט אייך בעליידיגט? — האט לעאן א פרעג געטאן.

— איך האב נישט געזאגט, אז ער האט מיך בעליידיגט... ער האט מיך פשוט איינגעלאדען צו געהן מיט איהם אויף א'אוועגדיפראיט. — אט דאס, איינענטליך, וואס עס פאסירט מיט אונז גאנץ אפט... ער, זעהט איהר, האלט, אז מיר קאן פערשמעקען א גוט געבראטענס מיט א פלעשעל ביער...

— וואס? — האט לעאן אויסגערופען הויך אויפ'ן קול, אז עטליכע געסט, וואס זענען געזעסען מיט זיי אין רעסטאראן, האבען פערוואונדערט א קוק געטאן אין זייער זייט — וואס איז עס פאר א שטיק משוגעת?!

— א ניין, ס'איז נישט קיין משוגעער, נאר א גאנץ געוועהנליכער מאנסבפערשון, וואס וויל געהן מען א בעשיידען מיידעל מיט טיוולאנישער ברייט־הארציגקייט און פערשווענדערישקייט!... ווען ער וואלט געהען א בעזיפטער, וואלט ער האט מיר אמראי געזאגט, און דערצעהלט זעגען דעם, אז האט ווייב זיינס בעראבעוועט איהם וועהר שלעכט, און אז ער איז סאמע אומגליקליכסטער מענש אויף דער וועלט!

— יא, האט איהר זיך ערשט א זאג געטאן איהר א טעלעפאן, לעאן אז איך האב פון איהם געקראגען די הערליכענש צו קלינגען איהם איטליכע מאל, ווען איהר ווערפהלעט עלענד און איינזאם... מען רופט איהם סעם הישעיקאבס און מעריס קול האט א ציטער געטאן — און ער איז געקומען אהער מעבר לים, כדי צו אויסגעפינען מארקוס קאשטאנען, וועלכען מען האט אויפגעהאנגען.

— לעאן האט זיך פערטראכט.

— ווי זעהט ער אויס, מערי? — האט ער פערזאהגט א פרעג געטאן.

— א, ער זעהט אויס שרעקליך! — האט איהם האט מיידעל אויפריכטיג געענטפערט — ער איז עהנ־ליך אויף א מין קאריקאטור פון א הומאריסטישען זשורנאל... רעדען רעדט ער מיט א פאסקודנעם אק־צענט, און ער האט נישט די געוואוינהייט ארונ־טערצונעהמען דעם הוט פון קאפ, ווען ער זיצט אין א צימער... ווען איך האב איהם ענדגילטיג אפגע־זאגט, האט ער א זאג געטאן: „עס געהט מיר נישט", און איז זיך רוהיג אוועק.

— ווען עס געהט נישט, און ווען עס געהט יא!... איך בין זעהר צופרידען, מערי, וואס איהר האט איהם געוויזען די טיר.

און ווידער האט ער/זיך פערנאטירט הישעיקאבס אדרעס.

— עס איז אבער דא נאך א וויכטיגער פרט, — האט זיך מערי אפגערופען — ער האט מיר גע־זאגט, אז מיט מארקוס קאשטאן ביגדט איהם עפעס צו־

מערי האט ניינעניג א קוק געטאן אויף איהר פריינד.

לעאן — האט זי ערנסט געזאגט — איך זעהר בערציג זיך אלין מעהר און מעהר, אז עפעס פעהר בעדארף איהר פון מיר!.. ענטשולדיגט מיר, וואס איך רעד אזוי צו אייך, נאר מיר דוכט זיך, אז איהר אינטערעסירט גוטערמאן נישטדאאך, די טייערער פאלעפאס! איך בעט אייך, לעאן, געהט אויפ־ריכטיג מיט מיר... מאכט נישט קיין וויצען, פרי אויס צופרידען געבען ענטפערס אויף מיינע ערנסטע פראגען... א נישט... וועלען מיר זיך צוקריגען.

— וועלבסטפערשטענדליך, אינטערעסיר איך זיך מיט גוטערמאנען, — האט זיך לעאן אפגערופען — און איך פרוב נאר נישט צו מאכען הערפון א סוד.

— פאר וואס, איינענטליך, אינטערעסירט ער אייך?

— טייערע קינד מיינס. די זאך איז אזאדיג... גוטערמאן איז, פערשטעהט איהר מיך, א נייער מענש וואס איז ארויפגעשוואומען אויף דער אויבערפלאך פון דער געזעלשאפט — מען ווייסט נישט פונוואנען, און וויאזוי... און איך, אלס מענש, וואס אינטערעסירט זיך פראפעסיאנעל מיט אלע אויבערגעוועהנ־ליכע ערשיינונגען — פאליטישע, עקאנאמישע, און סתם משיקאווע זאכען — בין פון איהם שטארק פעראינטריגירט...

מערי האט א זיפץ געטאן:

— האט זאגט מיר נאך אלין נארגישט... פי־האלבע דייר... און אפשר מאכט איהר פון מיר גאר חוזק?

(פארטזעצונג קומט).

קלאנג=פילם=טעאטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

הייגט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
דאס ליד פון דער סטיכיע

אין די הויפטראלען:
LUPE VELEZ
GARY COOPER
LOUIS WOLHEIM

די פרייזן פון די פלעצער זענען נישט פערגרעסערט.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן אינדערהיים פון 3-2 פ. מ. פון 9-7 נ. מ.
אין קליניק „סאנאטא" אגראדאווא 10 פון 12—1

א קירזשנער
געזעלע
אין א מעדעל, וואס קאן נייהען מאגאזין-קאל-נער, קען בעקומען זא-פארט ארבייט. צו ער-פארען אין אדמיניסטרא-ציע פון דער צייטונג.

ווי'כטי'ג פאר שניידער-מייסטער און קאנפעקציאנערן!
מיר טיילען מיט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פאר דער געעהרטער קונדשאפט האבען מיר איבערגעטראגען אין א פערגרעסערט לאקאל אין זעלבן הוי פראנט דאס 3-טע געוועלב אונזער
שניידער=צודאטען=געשעפט
וואו מיר בעויזען אויף לאגער צום ווינטער=סעזאן א גרויסן אויסוואהל פון פערשידענע

פאלטען=פוטערס	אלפאגאס	סאמט=קעלנער
סאטינען,	ויידענע פוטערס	ספעציעל אפטיילונג פון
וואטעלינען,	ראססהאר	דאמען
וויקטאריעס,	קעפער	הערען
בעק	קרויזע	קינדער
ערמעל=פוטער	מושלין	קנעפ
ווליאשנאמא	לייוועגד	גארנע

קומט און איבערצייגט אייך! מיט אכטונג

BAZAR KRAWIECKI 8 נאוואמיעסקא 8
פראנט - געוועלב
אין הויז ווי עס געפינט זיך דאס טוך-לאגער פון בנימין מאראקא
בעמ.: פאר בעשטעלטע שניידער ספעציעלע ראבאט.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—10 פארמ. 1—3 און פון 5—9 נאכמ.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

אונזער ח' מיטארבייטער ה
משה פיינקינד
איז צוריקגעקומען פון אורלויב און נעהמט אן אינטערעסאנטען אין אלע געריכטס- און היפאטעק-ענינים, אין פיעטריקאוו, פילסודסקיעגא 36, געגענאיבער דער צענטראלער אלעי.

2 צימערען מיט א קוך
מיט בעקוועמליכקייטען
ווערט פון זאפארט געזוכט
צו דינגען דירעקט ביים ווירט
אפערטען אונטער „Z"

ווענעריש בירורגישע קליניק
„SANATO"
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלע.
200 זל.

הלך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו הקיעי, קני כל חודש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דידי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען נישט איבערגעבען דאס רע-יעלקייט פון דער אלס - בעוואוסטער
רעכטסקאנסולטענטען-ביורא פון ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געגא-סענהאפט געשריבען אלערליי פיטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, אדרוזאלאניעס, סלאזוולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע סטעדס אין פוילען, וועגען דירות און ארושאנד רעזיעסמשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג ד. מאנעלא,
[illegible] פיעטריקאווער 17.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
פושעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן ק'	4½—3½
ד"ר קפרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און מענער.-קר.	11½—12½
ד"ר שמירנפלד גערווע און גאמאליכע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאם אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—5
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½—5½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א.וו.; סטאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי - סטאמאטאלאג
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קארענען, פאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

קירזשנער=
געזעלען (קלאפער)
און א לערן-יונגעל ווע-רען געזוכט ביים קירזש-נער ראזענצווייג
40 ווסכאדניא 40

נויטיג
א אבערלאק-
נייהערין
אונד אויך איין מאשין-נייהערין אויף קראפט
מ. ראזענפעלד
אלעקסאנדראווסקי 45

וואוינונגען
צו פערמיטען איינצעלנע שטיבען און אויך 2 הויכע גרויסע, קעלער - שטיבען מיט עלעקטריע אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרן אויף אלעקסאנ-דריטסקא 9 (מרדכי גבאים גאס) ביי א. צוקערמאן.

אלערן=
יונגעל
P.D. צו א קראפט-מאשין ווערט פון זאפארט גע-ברויכט ביי קאמינסקי
9 אגראדאווא 9

7-kl. Szkoła
dla żyd. inteligencji (Zakład Freblowski)
KACENELSON-NACHUMOW
ul. POMORSKA 20 tel. (183-40). Zapisy w godz. od 4—7 p.p

7=קל. שולע און פרעבלשולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ
קאצענעלזאן = נאחומאב
פאמארסקא 20 טעל. 183-40. איינשרייבונגען פון 4 ביז 7 נאכמיטאג

די שולקאנצעלאריע נעהמט אן איינשרייבונגען פון קנאבען און מעדכען וואס זענען אין שולצוואנג. אין פארבערייטונגס-קלאס (A°) ווערען אנגענומען קינדער פון 5½ יאהר. אין פרעבלשולע (שפיל-שול) קינדער פון 3-7 יאהר
די אונטעררichtס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבלשולע איז פויליש. פיר קנאבען א פערגרעסערטער קורס פון העבראיש און אלע למודי-קודש אונטער דער פערזענליכער הנהלה פון
ר' יעקב בנימין קאצענעלזאן
פיר מעדכען א ספעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פלאסטיק לויטן פראגראם פון טאנץ=שולען פאר קינדער אונטער פאכמענישער לייטונג
פיר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערעפענט א נאכמיטאג פרעבעלשולע ■ ביז 50% ביליגער ■ נאכמיטאג שולע

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט=פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ...

... אויך פאר הויקערס ... ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג; דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנאוו, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזענליכקייט פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אוים דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פארט. פאר זיין געמיסענהאפטע פערלענגען מיר א גוטעס היילבאנדאזש לויט זיין מעטאדע, האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונטער, ווי, מ'קען איהם יעדען איינציגען ווערם עמפעהלען.
Dr. **BERGHOF** Arzt.

„PRACA"
פרויען=פאך=קורסען ביי דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען פאך - קענטנישע.
אין לאדז, וואלטשאנסקא 21
מאכט דערמיט בעקאנט, אז ס'ווערען אנגענומען איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אפטיילונגען:
1) דאמען-שניידעריי 2) שטיקעריי
3) העשעריי 4) אנדולאציע
5) נארטעטען 6) מאניקיר
7) היטען-פוצעריי
דער סעקרעטאריאט ערטיילט אינפארמאציעס טעגליך פון 9—1 נאכמ. און פון 3—7 אווענד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט=קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיצירטע
שפולערין
און א קוואליפיצירטער שטריקער
צו ערפאהרן ביי טאקאש, פאמארסקא 13.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: פלאטפוס, קינסטליכע גלידער [illegible]
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייט
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4—7 אווענד.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ — 8 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך.
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פערזאנען מילימעטער 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט 40 „ „ „ „ 60—
נאך טעקסט 12 „ „ „ 18—
[illegible] 50 פראצ. טייערער. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: [illegible]
Czcionkami i drukiem „Nejer Folksblat", Piotrkowska 21.